

Diskrepans mellan teoretiska utsikter och verklighetens applikation av verkligt värde

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Företagsekonomiska institutionen

FEKH69

Examensarbete i redovisning på kandidatnivå

Vårterminen 2018

Diskrepans mellan teoretiska utsikter och verklighetens applikation av verkligt värde

Författare:

Markus Andersson 950925–6278

Gustav Westman 950113–5751

Mikael Zago 840826–3930

Handledare:

Kristina Artsberg

Förord

Vi vill ödmjukast tacka de personer som med sitt engagemang i studien tillfört kunskap i detta arbete. Vi vill utbringa ett särskilt tack till de företag som tagit sig tid att medverka i vår studie. Vi vill avslutningsvis även rikta ett tack till övriga som velat vara en del av detta arbete samt till vår handledare Kristina Artsberg som väglett oss genom hela arbetet.

Lund, 29 maj 2018.

Markus Andersson
Markus Andersson

Gustav Westman
Gustav Westman

Mikael Zago
Mikael Zago

Diskrepans mellan teoretiska utsikter och verklighetens applikation av verkligt värde

Sammanfattning

Examensarbetets titel: Diskrepans mellan teoretiska utsikter och verklighetens applikation av verkligt värde

Seminariedatum: 1 juni 2018

Ämne/kurs: FEKH69, Examensarbete kandidatnivå i redovisning, 15 högskolepoäng

Författare: Markus Andersson, Gustav Westman, Mikael Zago

Handledare: Kristina Artsberg

Nyckelord: Fair Value, Accounting Standards, IFRS, PPE (Property, Plants and Equipment) och Historic Cost

Syfte: Syftet är att utreda varför det finns en diskrepans mellan teoretisk uppfattning och vad praktiker anser problematiskt angående användningen av verkligt värde och dess egenskaper.

Teoretiska perspektiv: Det teoretiska perspektivet bygger på begreppen relevans, tillförlitlighet, jämförbarhet och begriplighet som presenteras i IASB:s föreställningsram, agentteorin samt positiv redovisningsteori och dess huvudhypoteser samt tidigare forskning på området.

Metod: En kvalitativ studie där först tidigare forskning har undersökts och baserat på problem som dessa studier identifierat har en mailintervju sammanställts och skickats ut. Empirin har sammanställts och analyserats utifrån vald teori och standarder och baserat på detta har resultat och slutsats dragits.

Empiri: Studiens empiri består av okategoriserade sammanfattningar av svar från mailintervjuns respondenter, bestående av representanter för noterade företag på Stockholmsbörsen.

Resultat: Resultatet av studien visar en skild uppfattning om värdering till verkligt värde för materiella anläggningstillgångar mellan teoretiker och praktiker. Studien finner att för att värderingsmetoden ska framstå som det bättre alternativet krävs en aktiv marknad och att det finns en gemensam accepterad metodik för att beräkna marknadsvärdet. Det framgår även att de problem som värderingsmetoderna möter är den negativa korrelering som finns mellan ökad relevans och tillförlitlighet.

Summary

Title: Diskrepans mellan teoretiska utsikter och verklighetens applikation av verkligt värde

Seminar date: June 1, 2018

Course: FEKH69, Degree Project Undergraduate level, Business Administration, Undergraduate level, 15 University Credits Points (ECTS)

Authors: Markus Andersson, Gustav Westman, Mikael Zago

Advisor: Kristina Artsberg

Key words: Fair Value, Accounting Standards, IFRS, PPE (Property, Plants and Equipment) and Historic Cost

Purpose: The purpose of the study is to evaluate if there is a discrepancy between theoretical perception and what practitioners consider problematic regarding the use of Fair Value Accounting and associated properties.

Theoretical perspectives: The study is based on the terms relevance, reliability, comparability and understandability presented in the Conceptual Framework of IASB, the Agency Theory and the main hypotheses of Positive Accounting Theory.

Methodology: The study is based on a qualitative method, where previous research within the field has been evaluated and based on the problems identified within these studies, an email interview has been conducted to try and interpret the experience of Fair Value Accounting with practitioners. The empirical content has been presented and analysed based on the chosen theoretical perspectives and resulted in the presented conclusions.

Empirical foundation: The studies empirical content is presented as uncategorised summaries of the answers from the mail interviews respondents, consisting of representatives of listed companies at Nasdaq Stockholm.

Conclusions: The study presents a discrepancy in the perception between theorists and practitioners regarding Fair Value Accounting for Plant, Property and Equipment. The study finds that an active market and commonly accepted methods for valuation of market price are required for Fair Value Accounting to be superior to Historical Cost. An occurrence that further complicates the matter is the negative correlation between relevance and reliability.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund och problemformulering	1
1.2 Syfte och frågeställning	2
1.3 Avgränsningar	3
1.4 Disposition	3
2. Standarder och teori	4
2.1 IASB:s Föreställningsram	4
2.1.1 Relevans	5
2.1.2 Tillförlitlighet	5
2.1.3 Jämförbarhet	6
2.1.4 Begriplighet	7
2.2 Värdering av tillgångar	7
2.2.1 Materiella anläggningstillgångar	8
2.2.2 Anskaffningsvärdemetoden	9
2.2.3 Värdering till verkligt värde	10
2.3 Fortlevnadsprincipen	11
2.4 Tidigare forskning	12
2.4.1 Tidigare forskning kring relevans	12
2.4.2 Tidigare forskning kring tillförlitlighet	12
2.4.3 Tidigare forskning kring jämförbarhet	14
2.4.4 Tidigare forskning kring nytta och kostnad	14
2.4.5 Tidigare forskning kring volatilitet	15
2.4.6 Sammanfattning av tidigare forskning	15
2.5 Agentteorin	15
2.5.1 Positiv redovisningsteori	16
2.5.2 Huvudhypoteser inom positiv redovisningsteori	16
2.6 Teoretisk sammanfattning	18
3 Metod	19
3.1 Val av metod	19
3.1.1 Val av undersökningsmetod	19
3.1.2 Val av teori och standarder	19
3.1.3 Litteraturstudie	20
3.1.4 Forskningsprocessen	20
3.2 Mailintervju	21
3.2.1 Val av respondenter	22
3.2.2 Härledning av intervjufrågor	23
3.2.3 Bearbetning och analys av mailintervjuer	23

3.3 Källkritik	23
3.4 Uppsatsens kvalitetsbedömning	24
3.4.1 Validitet	24
3.4.2 Reliabilitet	24
4. Empiri	26
4.1 Alfa	26
4.2 Beta	26
4.3 Gamma	27
4.4 Delta	27
4.5 Epsilon	28
4.6 Zêta	29
4.7 Êta	29
4.8 Thêta	29
4.9 Iota	30
4.10 Kappa	31
4.11 Lambda	32
4.12 Mu	32
4.13 Empirisk sammanfattning	33
5. Analys	34
5.1 IASB:s föreställningsram	34
5.1.1 Relevans	34
5.1.2 Tillförlitlighet	36
5.1.3 Jämförbarhet	38
5.1.4 Begriplighet	39
5.2 Agentteorin	40
5.3 Kostnad mot nytta	41
5.4 Sammanfattning av analys	42
6. Resultat och slutsatser	43
6.1 Resultat	43
6.2 Slutsats	45
7. Diskussion	46
7.1 Forskningskritik	47
7.2 Studiens teoretiska och praktiska bidrag	47
7.3 Fortsatt forskning	47
Referenslista	49
Bilaga 1: Frågor	51
Bilaga 2: Intervjuobjekt	52

1. Inledning

Inledande kapitel syftar till att introducera och problematisera det valda uppsatsämnet med utgångspunkt i tidigare forskning. Vidare presenteras syfte, frågeställning, definitioner och kapitlet avslutats med avgränsningar.

1.1 Bakgrund och problemformulering

Redovisning syftar till att spegla ett företags transaktioner och återge en rättvisande bild (IASB:s Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, 2001). Bland den information som ett företag delar med sig av i sina finansiella rapporter, ingår det en del värderingar och antaganden. Valet hur en tillgång värderas är något som länge varit omdiskuterat. Ett område där möjligheten att välja värderingsmetod ges är inom materiella anläggnings-tillgångar, där företag kan välja mellan anskaffningsvärdemetoden och värdering till verkligt värde efter första redovisningstillfället. Anskaffningsvärdemetoden bygger på verifierbara utgifter som minskas med av- och nedskrivningar medan värdering till verkligt värde baseras på beräkning av marknadsvärde och tillåter företag att löpande realisera värdeökningar och -minskningar.

Enligt International Accounting Standards Board [IASB] syftar redovisningen till att återspegla ett företags alla transaktioner. Därmed är målet att transaktionerna ska spegla verkligheten och ge en rättvisande bild. Ett företag besitter flera intressenter som efterfrågar att redovisningen håller en god kvalitet vilket översätts till relevans, tillförlitlighet, jämförbarhet och begriplighet (IASB:s Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, 2001). För att reglera hur redovisning och finansiella rapporter sammanställs utger IASB internationella normer i form av International Financial Reporting Standards [IFRS]. I Sverige finns krav på att noterade bolag använder sig av IFRS vid sammanställning av koncernredovisning. En stor intressentgrupp som påverkas av kvaliteten på redovisningen är investerare och det krävs att redovisningen ger en rättvisande bild av verkligheten för att dessa intressenter ska kunna använda redovisningen som beslutsunderlag (Marton et al 2016).

För att ge intressenterna av ett företag tillgång till redovisningen väljer bland annat företaget hur de skall värdera sina tillgångar. Valet av värderingsmetod för materiella anläggnings-tillgångar har under en lång tid varit en högst omdiskuterad fråga inom redovisning (Marton et al 2016). En möjlig anledning till att detta blivit ett så pass omdiskuterat område är på grund av att företag har möjlighet att använda mellan två värderingsmetoder. Det finns både för- och nackdelar med de två olika värderingsmetoderna, men enligt Herrmann,

Saudagaran och Thomas (2006) ger värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar bättre relevans och jämförbarhet än anskaffningsvärdemetoden.

Debatten mellan anskaffningsvärdemetoden och värdering till verkligt värde är fortfarande aktuell idag. Användandet av verkligt värde inom materiella anläggningstillgångar är mycket begränsat trots många akademiska artiklar som anser att både relevansen och jämförbarheten ökar vid värdering till verkligt värde. Anskaffningsvärdemetoden är den metod som är mest använd idag, vilket empiriskt har bevisats av Hlaing och Pourjalali (2011), vilka fann att endast 38 bolag av de 232 undersökta använde sig av värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar, och av Christensen och Nikolaev (2013), vilka fann att endast av 3 % av 1500 undersökta bolag använde sig av värderingsmetoden. Därav kan det ifrågasättas varför användandet av värderingsmetoden är lågt trots dess teoretiska fördelar och vilka hinder samt problem som gör att företag väljer att inte använda värderingsmetoden i högre utsträckning.

Utifrån positiv redovisningsteori kan det finnas incitament som kan påverka val av värderingsmetod. Dessa incitament ingår i agentteorin, vilket försöker förklara interaktionen mellan principal och agent samt de faktorer som kan utgöra incitament för agenten att inte agera i principalens bästa intresse (Deegan & Unerman, 2011). Frågan är om den iakttaga diskrepansen delvis kan förklaras utifrån dessa incitament.

Som nämnts ovan syftar redovisningen till att spegla ett företags alla transaktioner och återge en rättvisande bild, det skulle därav kunna vara ett problem att det potentiellt finns incitament och hinder som gör att företag dras från att använda fördelaktiga metoder som skulle innebära en mer rättvisande bild för redovisningen. Med bakgrund till de teoretiska fördelar och den låga praktiska applicering av värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar som identifierats i den initiala litteraturstudien bedöms föreliggande studie relevant för att utreda varför läget ser ut som det gör.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet är att utreda varför det finns en diskrepans mellan teoretisk uppfattning och vad praktiker anser problematiskt angående användningen av verkligt värde och dess egenskaper. Mot detta syfte ställs följande frågeställning:

Vilka åsikter har praktiker angående applicering av verkligt värde vid värdering av materiella anläggningstillgångar?

1.3 Avgränsningar

Föreliggande studie har inkluderat svenska bolag noterade på Stockholmsbörsen, dels för att underlätta kommunikationen mellan respondenter och författare, dels för att få ett resultat som är applicerbart i Sverige. Studien har exkluderat bank- och finansbolag på grund av generell låg andel materiella anläggningstillgångar i dessa bolag. Gällande normgivning avgränsas studien till IASBs föreställningsram, IAS 16 Materiella anläggningstillgångar, IFRS 13 Värdering till verkligt värde samt IAS 40 Förvaltningsfastigheter.

1.4 Disposition

Föreliggande uppsats är strukturerad i 7 kapitel. I kapitel 1 introducerades uppsatsämnet. I kapitel 2 beskrivs viktiga begrepp, standarder samt uppsatsens teoretiska referensram presenteras. Därefter i kapitel 3 presenteras och motiveras den valda metoden för att besvara uppsatsens syfte. I kapitel 4 sammanställs resultaten från genomförda mailintervjuer. I kapitel 5 analyseras och diskuteras teori med empiri. I kapitel 6 dras eventuella slutsatser och implikationer för redovisningen och förslag på fortsatta studier. Uppsatsen avslutats i kapitel 7 med resultatdiskussion, forskningsbidrag samt förslag på fortsatt forskning.

2. Standarder och teori

I kapitel 2 redogörs för den teoretiska referensramen som ligger till grund för genomförandet av en analys av resultatet från intervjuerna. Först presenteras en beskrivning av International Accounting Standards Boards (IASB) ramverk och dess standarder. Därefter följer en sektion med den forskning som berör och angränsar till att avgöra användningsområdena för värdering av verkligt värde för materiella anläggningstillgångar och dess för- och nackdelar. Slutligen presenteras agentteori samt positiv redovisningsteori.

2.1 IASB:s Föreställningsram

Föreställningsramen är ett hjälpmedel för normgivare när de utformar nya normer. Andra syften inkluderar att hjälpa till att öka förståelsen av och därmed applicering av normerna. Detta är särskilt användbart när det finns flera tolkningsmöjligheter samt för att fylla eventuella områden i redovisningen som varken är standardiserade eller normerade. Huvudanvändarna av föreställningsramen är företagsledning, praktiker och revisorer. Föreställningsramen är dock även användbar för personer med avsikt att förstå och tolka redovisningen av ett företag (Artsberg, 2005).

Utifrån användarna av redovisningen har IASB skapat fyra kvalitativa egenskaper som beskriver hur redovisningen bör utformas för att vara användbar för dess användare, vilka enligt ISA 260 A 14 är relevans, tillförlitlighet, jämförbarhet och begriplighet. Syftet med dessa kvalitativa egenskaper är att ge en rättvisande bild. Enligt IAS 1 definieras rättvisande bild på följande sätt:

Finansiella rapporter ska ge en rättvisande bild av ett företags finansiella ställning, finansiella resultat och kassaflöden. Rättvisande bild kräver ett korrekt återgivande av transaktioners effekter, andra händelser och förhållanden enligt de definitioner av och redovisningsvillkor för tillgångar, skulder, intäkter och kostnader som framställs i föreställningsramen. (IFRS-volymen 2017, 2017, IAS 1, punkt 15)

De fyra kvalitativa egenskaperna förklaras mer ingående nedan och för att ge en bättre överblick inkluderas följande figur:

Figur 1: Kvalitativa egenskaper (Artsberg, Figur 5.7, s.168)

2.1.1 Relevans

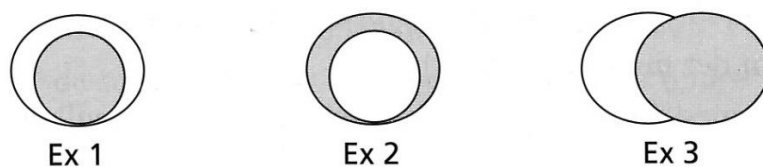
För att redovisningen ska vara användbar krävs att den ska vara relevant för användarna, det vill säga att det som redovisas ska anses vara användbart för beslut det vill säga av väsentlighet för beslutsfattare. Den tillbakablickande informationen ska användas av användarna av redovisningen för att bekräfta eller korrigera tidigare beslut. IASB menar att de främst tänkta användarna av redovisningen är aktörer på kapitalmarknaden (långivare och ägare). Smith, Brännström och Jansson (2015) beskriver att det finns prognosrelevans och bekräftande relevans. Prognosrelevans kan beskrivas som den redovisningsdata som används som underlag i prognoser vid köp eller säljbeslut av investerare, det vill säga framåtblickande information.

Möjligtvis spelar redovisningen främst en korrektiv roll mot aktiemarknaden där företag oftast är värderad högre än deras redovisade värden. Redovisningen anses mindre relevant och när redovisningen visar dåliga vinster så sjunker den korresponderande aktiens marknadsvärde direkt (Artsberg, 2005).

2.1.2 Tillförlitlighet

Vidare är det viktigt att redovisningen som presenteras är tillförlitlig. Detta innebär att informationen som presenteras ska vara korrekt och inte innehålla felaktigheter. Detta innebär att redovisningen ska visa validitet, att det som mäts är det som avses att mätas, det vill säga ger en korrekt bild. Detta är viktigt för att användarna ska kunna fatta beslut baserat på det som presenterats och att informationen går att lita på. Likväl ska informationen vara neutral, vilket

innebär att information inte får leda i en viss intressents riktning. Vidare ska neutralitet leda till att redovisningen inte påverkas av dess ekonomiska konsekvenser, innebärande att man exempelvis inte ska ta skattemässiga konsekvenser i beaktande vid uppställning av redovisning, det vill säga att innebörd ska ha företräde framför form. Vidare menar Artsberg att det finns tre exempel på fel relaterade till tillförlitlighet som kan uppstå (se figur 2). Exempel 1 är att endast mäta en del av det som avses mäta, exempel 2 innebär att undersökningen mäter mer än vad som avses mätas och exempel 3 innebär att det som mäts är något annat än vad som avses mätas. Det som redovisas ska redovisas enligt försiktighets-principen och ge en fullständig bild. Vidare ska mödan som läggs ner för att få fram fullständig information inte överskrida nyttan av den (Artsberg, 2005).

Figur 2: Validitetsfel (Artsberg, Figur 5.8, s.171)

Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) påpekar dock att tillförlitlighet är den egenskap som förespråkarna av anskaffningsvärdemetoden grundar sina argument på. Vidare menar Palea (2014) att värderingsmetoderna inte bör jämföras utan att de uppfyller olika syften och bör kombineras. Anskaffningsvärdet anses enligt Palea ge investerare information om investerings-kostnaden, medan verkligt värde ger en bedömning av vad företaget förväntar sig att erhålla i utbyte mot denna investeringskostnad. Palea drar även slutsatsen att det bör redovisas både anskaffningsvärde och verkligt värde, eftersom de bara kan ge fullständig och användbar information till investerarna om de presenteras gemensamt.

2.1.3 Jämförbarhet

I Smith, Brännström och Jansson (2015) presenteras den kvalitativa egenskapen jämförbarhet som två olika aspekter. Ena aspekten berör jämförbarheten mellan företag och den andra om jämförbarhet över tiden för ett företag. För att jämföra företag emellan krävs det att lika händelser och tillstånd ska redovisas på samma sätt. Det vill säga intäkter, kostnader, skulder och tillgångar som innebär samma händelse ska redovisas på samma sätt. En annan definition är att jämförbarhet ska ge aktuella användare information om vilka regler som gäller och att dessa tillämpas på samma sätt för att därmed ge jämförbarhet.

Den andra aspekten av jämförbarhet är likt jämförelse mellan företag ämnar till att lika händelser och tillstånd ska kunna redovisas på samma sätt. Dessutom ska det ge redo-visningen prognosrelevans därmed förutsätts att redovisningen är beräknad utifrån samma regler (Smith, Brännström och Jansson, 2015).

2.1.4 Begriplighet

Egenskapen begriplighet handlar om att redovisningen beskrivs och presenteras på ett tydligt sätt. Dock så är begriplighet inte till för att på något sätt styra innehållet i redovisningen eller förenkla denna. Därav är egenskapen svårdefinierad då det beror på mottagarens för-kunskaper (Smith, Brännström & Jansson, 2015). Artsberg (2005) hävdar likaså att informationen ska enligt IASBs normer presenteras utifrån att det är en kunnig snarare än naiv läsare som är tänk användare av redovisningen. Komplexitet ska aldrig vara ett argument för att utesluta information.

2.2 Värdering av tillgångar

Enligt Artsberg (2005) avgörs vilken värdering som är mest korrekt beroende på vilket syfte som finns med redovisningen.

Anskaffningsvärdemetoden är den vanligast förekommande värderingsmetoden och den som fått mest stöd av professionen historiskt sätt. Induktivt kan hävdas att detta är den bästa värderingsmetoden, då det är den mest tillämpade metoden. Baserat på fortlevnadsprincipen hävdar Artsberg (2005) att tillgångar bör redovisas utifrån anskaffningsvärdemetoden. Värdering enligt marknadsvärde kan anses ses som en form av likvidationsvärde, vilket ställer sig emot fortlevnadsprincipen och antagandet om igångvarande. Fortlevnadsprincipen förutsätter att tillgångarna ska stanna i företaget och därmed bör tillgångar periodiseras ut över deras livslängd (Artsberg, 2005). Likväl går det att argumentera för att anskaffnings-värdemetoden ger en tydligare bild över vad ledningen gör, då det går att spåra kostnaderna direkt genom anskaffningsvärdet (Deegan & Unerman, 2011). Å andra sidan är det troligt att intressenter för att bedöma ledningens förmåga dels vill veta om det historiska anskaffnings-priset, dels hur dessa har ökat i värde och därmed skulle anskaffningsvärde kunna vara missvisande.

Vidare i jämförelse mellan värdering till verkligt värde och anskaffningsvärdemetoden kan det hävdas att anskaffningskostnaden är mer relevant för den generella allmänheten (Kjaer, 2008). Detta kan återkopplas till att värdering till verkligt värde ger en mer subjektiv värdering, då det inte alltid finns någon aktiv marknad för tillgången. När en värderings-modell tillämpas ingår antaganden och även om värderingen utförs av en expert på området ingår troligen

fortfarande subjektiva bedömningar och antaganden. Om marknader är volatila, exempelvis under en finanskris, och tillgången inte kan handlas på en reglerad marknad, är det även troligt att ledningens antaganden påverkar värderingen. När marknadsvärdet under en kris sjunker fort, tenderar det att försvåra beräkningen av verkligt värde. Dessutom argumenterar Kjaer att tillförlitligheten minskar genom att värdera tillgångar till verkligt värde. Detta beror enligt Kjaer på att det finns incitament för företagsledningen att inte presentera för mycket information, då en låg värdering sannolikt lär påverka börskurserna negativt. Vidare argumenterar Kjaer att företagsledningen troligt lär försöka finna argument att nedgångar i tillgångspriser bara är kortvariga marknadsreaktioner och att tillgångarna därför inte bör skrivas ner.

Vidare anser Marton (2008) att verkligt värde och anskaffningsvärde kommer vara det samma vid det första redovisningstillfället, men det kommer inte bestå. Liknande synsätt har Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) som skriver att anskaffningsvärde tar hänsyn till tillgångens ekonomiska livslängd, restvärde och anskaffningstidpunkt, mot vilket det sker årliga avskrivningar. Verkligt värde tar med händelser runt om i världen i åtanke när omvärdering sker, exempelvis om utvecklingen av en viss tillgång gått väldigt fort framåt och teknologin i tillgången anses vara utdaterad, bör tillgången anses ha förlorat i värde.

2.2.1 Materiella anläggningstillgångar

IASBs föreställningsram definierar en tillgång definieras som “en resurs över vilken företaget har det bestämmande inflytandet till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar för företaget i framtiden” (IASBs Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, punkt 49). Vidare definierar IAS 16 Materiella anläggningstillgångar en materiell anläggningstillgång som en fysisk tillgång vilken ägs eller kontrolleras och förväntas användas under mer än en period för produktion eller distribution av varor eller tjänster, administrativa ändamål eller uthyrning till andra än företaget.

Enligt IAS 16 Materiella anläggningstillgångar ska tillgångar som uppfyller ovanstående villkor redovisas till anskaffningsvärde, dock ska tillgångar som ett företag anskaffar genom byteshandel värderas till verkligt värde. Efter första redovisningstillfället kan företag välja mellan två värderingsmetoder: anskaffningsvärdemetoden, vilken bygger på anskaffningsvärde med av- och nedskrivningar och omvärderingsmetoden, vilken baseras på värdering till verkligt värde. Anledningen att tillgångar som anskaffas genom byteshandel ska värderas till verkligt värde är enligt Cairns (2006) att dessa och andra liknande händelser, som endast involverar icke-monetära transaktioner, annars inte skulle inkluderas i redovisningen.

Vidare beskriver Cairns att begreppet "verkligt värde" först användes i 1982-års IAS 16 Materiella anläggningstillgångar, där det beskrevs som det pris som kunniga parter vilka har ett intresse att transaktionen genomförs och är oberoende av varandra som skulle komma överens om.

En sorts materiell anläggningstillgång som stått ut är fastigheter. Fastigheter kan redovisas som två typer av tillgång under materiella anläggningstillgångar, rörelse- och förvaltningsfastigheter. Rörelsefastigheter redovisas som vanligt enligt IAS 16 Materiella anläggningstillgångar medan förvaltningsfastigheter regleras enligt en separat norm, IAS 40 Förvaltningsfastigheter.

Precis som med materiella anläggningstillgångar ska förvaltningsfastigheter redovisas med hjälp av anskaffningsvärdeметoden, vilken regleras i IAS 16 Materiella anläggnings-tillgångar, när tillgången tas upp i redovisningen för första gången, såvida tillgången inte förvärfas i utbyte mot icke-monetära tillgångar då ska tillgången redovisas till det verkliga värdet av den tillgång som lämnats i utbyte. Efter det första redovisningstillfället kan företag välja om de vill tillämpa värdering till verkligt värde eller anskaffningsvärde. Dock ska verkligt värde anges för alla förvaltningsfastigheter, vilket innebär att informationen ska presenteras i upplysningssyfte ifall anskaffningsvärdeметoden används.

2.2.2 Anskaffningsvärdeметoden

IAS 16 Materiella Anläggningstillgångar dikterar att anskaffningsvärde vid anskaffnings-tid-punkten är:

det belopp i likvida medel som erläggs eller det verkliga värdet för annan ersättning som lämnas vid förvärf av en tillgång vid tidpunkten för dess förvärf eller uppförande, eller, i tillämpliga fall, det belopp som hänförs till denna tillgång vid första redovisningstillfället i enlighet med de särskilda kraven i andra standarder (IAS 16, punkt 6, 4 stycket).

Detta belopp utgörs vid det första redovisningstillfället enligt IAS 16 Materiella anläggnings-tillgångar av summan av inköpspris (ökat med punktskatter och tullavgifter vid import och minskat med eventuella rabatter), eventuella direkt hänförbara utgifter för iordningställandet och uppskattade utgifter för avvecklandet av tillgången. Utgifter som anses utgöra direkt hänförbara enligt IAS 16 Materiella anläggningstillgångar är exempelvis utgifter för iordning-ställande av plats eller område för installation, uppförande av tillgången, leverans och installation minskat med eventuella intäkter vid försäljning av provartiklar. Utgifter som

inte ingår i anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång enligt IAS 16 Materiella anläggningstillgångar är exempelvis utgifter för administrationskostnader och andra allmänna omkostnader.

IAS 16 Materiella anläggningstillgångar tillåter även att det kan tillkomma ytterligare utgifter som hänförs till anskaffningsvärdet efter anskaffningstidpunkten. Utgifter som höjer tillgångens prestanda i förhållande till den nivå som den ursprungligen hade vid anskaffnings-tidpunkten får läggas till anskaffningsvärdet. Utgifter som inte uppfyller detta villkor skall redovisas som kostnader under den period de uppstår. Exempel på utgifter som uppfyller villkoren för att inkluderas i anskaffningsvärdet är:

- modifiering som förlänger nyttjandeperioden eller höjer kapaciteten,
- förändring som förbättrar kvaliteten avsevärt på den producerade produkterna, och
- förändring som avsevärt reducerar produktionskostnaderna.

Det finns vissa undantag i IAS 16 Materiella anläggningstillgångar vilka gäller om investeringar görs av säkerhets- eller miljöskäl. Även om investeringen inte höjer prestandan kan det vara krav på investeringen för att få fortsätta med sin verksamhet, exempelvis vid besiktning av flygplan. Utgiften får då inkluderas i anskaffningsvärdet även om det inte uppfyller ovanstående villkor.

När en tillgång har värderats till anskaffningsvärde kräver IAS 16 Materiella anläggningstillgångar att värdet skrivs av under tillgångens nyttjandeperiod. Om en komponent av tillgången är av betydande storlek jämfört med tillgångens sammanlagda anskaffningsvärde ska den skrivas av separat, vilket ska specificeras vid första redovisnings-tillfället. Vidare kräver IAS 16 Materiella anläggningstillgångar att en tillgång ska skrivas ner enligt IAS 36 Nedskrivningar om det föreligger ett nedskrivningsbehov.

2.2.3 Värdering till verkligt värde

Värdering till verkligt värde regleras i en rad olika standard från IASB, bland annat IAS 16 Materiella anläggningstillgångar, vilken behandlas i denna uppsats. Regleringen av hur verkligt värde beräknas hittas i IFRS 13 Värdering till verkligt värde och är endast applicerbar när andra standarder tillåter eller kräver värderingsmetoden.

Omvärderings-metoden innebär att en tillgångs verkliga värde beräknas på ett tillförlitligt sätt. På ett tillförlitligt sätt beskrivs i IAS 16 Materiella anläggningstillgångar som att spridningen inom värderingsintervallet inte är av betydande storlek eller om sannolikheten för uppskattning-arna rimligt kan bedömas och användas vid värdering till verkligt värde. Vidare

kräver IAS 16 Materiella anläggningstillgångar att omvärdering utförs så pass regelbundet att tillgångens redovisade värde inte väsentligt avviker från det verkliga värde som skulle beräknats vid periodens slut.

När ett företag som redovisar enligt IAS 40 Förvaltningsfastigheter använder värdering till verkligt värde ska det redovisade värdet bland annat återge värdet av inkomster från löpande hyresavtal samt andra antaganden som påverkar prissättningen efter aktuella marknads-förhållanden. Förändringar i verkligt värde ska redovisas i resultatet under den period förändringen sker.

Värdering till verkligt värde sker enligt IFRS 13 Värdering till verkligt värde med utgångspunkt i priser på en marknad, dock finns inte alltid ett marknadspris tillgängligt, utan istället används andra värderingsmodeller, uppdelade efter typ av använd indata. Värderings-modellerna är uppdelade i tre nivåer. På nivå 1 består indata av noterade priser på en aktiv marknad för identiska tillgångar eller skulder vilka finns tillgängliga för bolaget vid värderings-tillfället. Under nivå 2 användas noterade priser på liknande tillgångar på aktiva marknader, priser på identiska tillgångar eller skulder på inaktiva marknader eller andra observerbara priser för tillgången eller skulden. Om ingendera av ovanstående nivåer är applicerbara används på nivå 3 indata som bygger på icke-observerbara data för tillgången eller skulden, såsom antaganden och bedömningar, från det redovisade företagets sida, om hur tänkta marknadsaktörer skulle värdera tillgången eller skulden.

2.3 Fortlevnadsprincipen

Fortlevnadsprincipen anses vara en av de viktigaste principerna för redovisning. Principen innebär att företagets tillgångar och skulder ska värderas utifrån antagandet att verksamheten förväntas fortleva. Det väsentliga är därav inte företagets möjlighet att göra vinst under en period utan snarare det verkliga resultatet under företagets livslängd (Marton et al, 2016). Vid tillfällen där fortlevnadsprincipen inte längre gäller och en organisation skall upphöra att existera är verkligt värde att föredra framför anskaffningsvärde. Försäljningspriser och likvidering av tillgångar överensstämmer mycket bättre med tillgångarnas redovisade värde, när verkligt värde används över när anskaffningsvärdemetoden använts (Herrmann, Saudagaran & Thomas, 2006).

2.4 Tidigare forskning

2.4.1 Tidigare forskning kring relevans

Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) definierar relevans som den förmåga information har att påverka beslutsfattande och har undersökt om verkligt värde är att föredra framför anskaffningsvärde ur bland annat detta perspektiv. Den vetenskapliga artikeln anger att relevansen i redovisning kännetecknas genom tre olika aspekter: förutsägbart värde, återkopplings-värde och väsentlighet.

Med återkopplingsvärde menar Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) det värde som information har som kan styrka eller bekräfta tidigare uppfattningar och beslut. De påpekar att anskaffningsvärde initialt är att föredra över verkligt värde, då det är verifierbart och korrekt vid första redovisningstillfället, men vid senare tillfällen utgörs det redovisade värdet av det initiala anskaffningsvärdet minskat med periodiska avskrivningar, vilket möjligtvis inte överensstämmer med det verkliga nyttjandet av tillgången. Verkligt värde däremot förändras över tid och anses kunna användas för att konfirmera beslut tagna tidigare, baserat på den senaste omvärderingen och de ekonomiska omständigheterna.

Förutsägbart värde innebär enligt Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) det värde som information har som ökar sannolikheten att prognoser stämmer och intressenter fattar rätt beslut. Den vetenskapliga artikeln visar på att användning av verkligt värde vid värdering av materiella anläggningstillgångar bättre indikerar framtida vinster, men fortsätter även vara relevant om fortlevnadsprincipen inte längre kan tillämpas. Vidare påpekas att verkligt värde är mer tillämpningsbart vid förvärv eller likvidation.

Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) förklarar väsentlighet med det värde information som är tillgänglig till beslutsfattare har medan den fortfarande har möjlighet att påverka beslutsfattandet. Värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar kan ge intressenter tillgång till aktuell information, så länge att de anser att den är tillförlitlig. Anskaffningsvärde anses kunna påverka beslutsfattandet om dess värde är relativt lika verkligt värde, annars anses dess inflytande minska.

2.4.2 Tidigare forskning kring tillförlitlighet

Brînză och Bengescu (2016) framför i sin undersökning att anskaffningsvärdemetoden kan anses vara tillförlitlig, men inte relevant samtidigt som verkligt värde kan anses relevant men inte tillförlitligt vilket samtidigt stärker Paleas (2014) tes om att båda metoderna bör användas samtidigt. Med anskaffningsvärde som mer tillförlitligt och verkligt värde som mer relevant

överväger Brînză och Bengescu (2016) egenskaperna och kommer fram till att i dagsläget är verkligt värde att föredra.

Tillförlitlighet definieras av Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) som kvaliteten av information som försäkrar att informationen representerar vad den utger sig från att representera och att den är relativt fri från fel. Den vetenskapliga artikeln undersökte om verkligt värde föredras framför anskaffningsvärde från ett tillförlitlighetsperspektiv genom att tillförlitlighet i redovisning delades upp i tre kategorier: verifierbarhet, neutralitet och trovärdig representation.

Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) betecknar verifierbarhet som den egenskap hos information som mäter om informationen representerar vad den utger sig att representera. Anskaffningsvärde anses primärt som starkast i denna kategori, då den kostnad som anskaffandet innebar ofta antas korrekt och verifierbar, men så är inte alltid fallet. Anskaffningsvärdet av vissa materiella anläggningstillgångar är inte alltid lätta att verifiera, exempelvis egentillverkade tillgångar vars redovisade värde innehåller både verkliga materiella kostnader men även andra direkta och indirekta produktionskostnader, vilka inte är lika konkreta i sin verifierbarhet. Den vetenskapliga artikeln påvisar att materiella anläggningstillgångar redovisas till verkligt värde i koncernredovisningen vid förvärv, vilket stämmer överens med konceptet att anskaffningsvärde och verkligt värde ska vara detsamma vid anskaffningstidpunkten. Dock ifrågasätts varför verifierbarheten av verkligt värde är omdiskuterat då användningen redan är praxis inom vissa områden av redovisning, både inom de delar som angivits ovan och även vid nedskrivning av materiella anläggningstillgångar.

Vidare beskriver Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) neutralitet som opartisk information vilken inte avser att styra beteende. Dessutom presenteras en konservativ partiskhet inom anskaffningsvärdemetoden som tenderar att undervärdera tillgångar och kan påverka tillförlitligheten i redovisningen samt att artikeln erkänner att denna konservatism länge har funnits och kan ses som en dygd.

Trovärdig representation innebär enligt Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) hur väl ett begrepp eller mått överensstämmer med vad det uppger att representera. De menar att kostnad i sig inte är ett viktigt begrepp utan att det vid anskaffningstidpunkten motsvarar det värde som tillgången har. Begreppet relaterar inte bara till värdet vid anskaffningstidpunkten utan även löpande medan tillgången innehas. Förändring av värdet vid slutet av varje period bygger på detta antagande och denna förändring bygger ofta på att tid har förflutit och inte på att en

transaktion har genomförts. Vidare anser artikeln att det initialt redovisade värdet bör justeras för att trovärdigt representera det värde tillgången har. Anskaffningsvärde uppfyller trovärdig representation om målet med redovisning är att historiskt visa vad som hänt, men som ett citat av Chambers (1989, s 14) visar så antar anskaffningsvärdemetoden att pengar har samma värde oberoende när de tidsmässigt har spenderats, vilket inte stämmer med verkligheten. Anskaffningsvärdemetoden anses också vara föremål för mindre manipulation än värdering till verkligt värde och därför bättre ur ett inkomstperspektiv, men samtidigt kan företag bygga upp stora realisationsresultat genom den dolda värdeförändring anskaffningsvärdemetoden innebär och välja när den ska realiseras.

2.4.3 Tidigare forskning kring jämförbarhet

Enligt Barlev och Haddad (2007) så syftar jämförbarhet i redovisningsmetodik att kunna få information om ett företag och jämföra den informationen med information från andra företag, men även med information från det egna företaget mellan olika perioder. Värdet av denna information förlitar sig mycket på möjligheten att kunna jämföra informationen. Värdering till verkligt värde bidrar enligt Barlev och Haddad med en applicerbar och högkvalitativ värderingsmetod för detta. Enligt artikeln krävs det tre faktorer för att det internationellt ska finnas god jämförbarhet vid användning av verkligt värde: (1) en internationellt godkänd och implementerad god redovisningssed, (2) att marknadspriset inte påverkas av var mätningen sker och (3) att subjektiva justeringar i redovisning inte behövs vid värdering till verkligt värde.

Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) definierar jämförbarhet som kvaliteten i information som tillåter användare att identifiera likheter och skillnader mellan två ekonomiska fenomen. Den vetenskapliga artikeln anser att verkligt värde ökar jämförbarheten om den är tillförlitlig. Anskaffningsvärde anses kunna försvåra jämförelse på grund av den tidsdiskrepans som presenterats ovan och tillgångar som innehas i utländsk valuta anses enligt artikeln ytterligare förvärra anskaffningsvärdemetodens jämförbarhet, då både inflation och variation i valutakurs påverkar hur värdet har förändrats.

2.4.4 Tidigare forskning kring nytta och kostnad

Jung et al (2013) undersökte den största anledningen till varför företag valde att inte använda sig av verkligt värde och fick fram att svaret var kostnaderna förknippade med att fastställa verkligt värde på tillgångar. Goncharov, Riedl och Sellhorn (2012) har undersökt just kostnaderna för revision och redovisning vid användandet av verkligt värde och fann med statistiska tester att dessa kostnader blir lägre för bolagen de undersökte vilket motsäger vad Jung et al (2013) kom fram till. Kostnadsökningarna kom Goncharov, Riedl och Sellhorn

(2012) fram till ligger i mer komplexa tillgångar, det vill säga tillgångar som tillhör nivå 2 och nivå 3 kategorierna. Ytterligare kostnader kan enligt Watts och Zimmerman (1978) tillkomma vid själva övergången från en värderingsmetod till en annan. Kostnaderna för den löpande bokföringen kan även öka genom att företaget kan vara tvungen att betala ut större arvode till revisorer och redovisare på grund av det extra arbete som uppstår i samband med byte av värderingsmetod.

2.4.5 Tidigare forskning kring volatilitet

Saemann (1999) visar på att gällande reglerna angående användning och beräkning av verkligt värde leder till att volatilitet inkluderades i redovisningen och orsakar dispyt. Den vetenskapliga artikeln kommer även fram till att enhetlighet i redovisningen ökar jämförbarheten, då information lämnas med samma grundantaganden, blir lättare att finna och risken minskar att någon information missas. Vidare påpekar Saemann även att enhetlighet i redovisningen ökar begripligheten genom att minska komplexiteten.

2.4.6 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis påvisar de studerade vetenskapliga artiklarna och litteraturen att redovisning till verkligt värde höjer relevansen och jämförbarheten, så länge marknadspris kan beräknas utan större fel. Osäkerhet i beräkning av marknadspris kan förekomma om en aktiv marknad inte finns tillgänglig som bas för beräkningen av verkligt värde för den individuella materiella anläggningstillgången. Trots att forskningen påpekar fördelar med värdering till verkligt värde gentemot anskaffningsvärdemetoden finns det aspekter där anskaffningsvärdemetoden kan anses vara bättre, exempelvis rörande tillförlitlighet inom redovisning.

2.5 Agentteorin

Agentteorin syftar till att förklara varför vissa redovisningsmetoder används. Teorin är deskriptiv, innebärande att syftet är att beskriva verkligheten och inte påverka den (Artsberg, 2005). Fokus ligger på relationen mellan olika två aktörer. Denna relation är ofta konfliktartad och består mellan en principal och en agent, där principalen syftar till företagsägare och agent syftar till företagsledningen. Dessa grupper har olika ställningar och kan båda påverka företaget och dess intressen. Huvudfokus är att se till att det finns mekanismer som gör att ledningen inte handlar i egenintresse och därmed driver upp agentkostnaderna. Det skapas därför incitament som ska försöka säkerställa att detta inte sker. Exempel på situationer som agentteorin ämnar förklara är exempelvis ifall en agent väljer en värderingsmetod som ger en högre vinst om agentens kompensation är kopplat till vinsten, exempelvis prestationsbaserad bonus. Därav är det särskilt intressant ur ett redovisningsperspektiv som i stor grad är uppbyggd för att just

kunna kontrollera att det finns incitament för att hindra att detta sker, därav befintligheten av oberoende revisorer (Artsberg, 2005).

Relaterat till detta inbegriper agentteori två perspektiv, opportunistiska perspektivet och effektivitetsperspektivet. Opportunistiska perspektivet försöker förklara ledningens agerande efter ett kontrakt har ingåtts. Detta innebär att specifika värderings-metoder används innan initiering för att skapa hög effektivitet, det vill säga ofta det som är enklast att använda. Dock efter kontraktet blivit godkänt väljer ledningen att försöka ta tillvara på värderings-metoder som bäst gynnar deras egna intressen, vilket ofta innebär högre vinster och därmed högre bonus. Effektivitetsperspektivet ämnar förklara hur ledningens tendenser att agera i egenintresse kan styras genom kontraktets utformning. Därav talas om ex ante perspektiv, vilket innebär att mekanismer är på plats för att minska framtida agentkostnader (Deegan & Unerman, 2011).

2.5.1 Positiv redovisningsteori

Inom agentteorin har positiv redovisningsteori växt fram, en teori som syftar till att förklara och förutspå ett visst fenomen. Positiv redovisningsteori har utvecklats av Zimmerman och Watts, teorin tog fart i mitten av 1960-talet och började dominera redovisningsforskningen på bred front under 1980- och 1990-talet. Tidigare dominerade det normativa synsättet vars syftet var att beskriva och ge rekommendationer på hur något bör redovisas. Till skillnad från det normativa synsättet så ämnar den positiva teorin endast till att förklara och förutspå företags olika val av värderingsmetoder och inte ge rekommendationer på praktiska åtgärder. I den positiva redovisningsteorin antas alla individer vara nyttomaximerande och drivs av egenintresse för att öka sin egna inkomst samtidigt som individerna antas vara fria från lojalitet och moral. Därmed antas företag ta till mekanismer för att dess ledning inte ska agera endast i eget intresse utan även i ägarnas intresse (Deegan & Unerman, 2011).

2.3.2 Huvudhypoteser inom positiv redovisningsteori

Storlekshypotesen

Storlekshypotesen är en av tre hypoteser som ingår i den positiva redovisningsteorin och förutspår att företag kommer vara mer benägna att använda värderingsmetoder som resulterar i lägre rapporterade vinster, desto större de är mätt till omsättning. Detta eftersom storlek anses vara en variabel som drar åt sig politisk uppmärksamhet, vilket kan vara negativt för stora företag. Anledningen till det är ett antagande att det är väldigt kostsamt att lyckas informera allmänheten (inkluderat politikerna) att företagets vinster inte möjliggörs från ett monopol snarare än på en effektiv marknad. Cheferna som styr dessa företagen motiveras därför att

rapportera lägre vinster för att reducera risken att politiker eller allmänheten anklagar dem för att utnyttja sin position på marknaden, vilket kan ge upphov till lagar eller regler som missgynnar företaget och gynnar andra parter (Deegan & Unerman, 2011).

Watts och Zimmerman (1978) hittade statistiska bevis på att storlekshypotesen håller, det vill säga att ju större företagen är i form av omsättning och tillgångsmassa, desto mer benägna är de att välja den värderingsmetod som ger det lägsta resultatet.

Bonushypotesen

I motsats till storlekshypotesen ämnar bonushypotesen att förklara varför chefer på företag kan vara motiverade att välja värderingsmetoder som visar ett högt resultat som möjligt för företaget. Om chefer på företaget har incitamentsprogram i form av bonus eller options-program vilka är bundna till företagets resultat, blir kortsiktiga vinster viktigare för cheferna och de väljer värderingsmetoder som premierar detta (Deegan & Unerman, 2011).

Skuldsättningshypotesen

En annan hypotes som ämnar sig att förklara varför chefer väljer en viss värderingsmetod är skuldsättningshypotesen. Den förutspår att ju högre skuldsättningsgrad ett företag har desto mer benägna är cheferna att välja den värderingsmetod som skapar det högsta resultatet. Förklaringen till detta påstående är enligt hypotesen att företag som ingår avtal med kredit-givare ibland har krav på sig hur hög deras skuldsättningsgrad får lov att vara. Detta skapar incitament för cheferna att påvisa så högt resultat som möjligt, då resultatet kan tillgodogöras genom företagets egna kapital och påverka skuldsättningsgraden positivt och hjälpa företaget att hålla sig inom krav från kreditgivare om maximal skuldsättningsgrad (Deegan & Unerman, 2011).

Christensen och Nikolaev (2013) undersökte och fann den gemensamma nämnaren för företag som använder verkligt värde att vara skuldsättning av bolaget. Även Jung et al (2013) fann ett positivt samband mellan företag som redovisar sina tillgångar till verkligt värde och deras skuldsättning. Hlaing och Pourjalali (2011) har samma uppfattning om varför företag väljer att använda sig av verkligt värde och anser att den huvudsakliga anledningen till detta är företags skuldsättning, då företagens storlek i form av omsättning och tillgångar var signifikant högre för bolagen som använde verkligt värde än för dem som använde anskaffningsvärde. Nijam (2018) har precis som ovanstående konstaterat ett positivt samband mellan företag som använder verkligt värde och deras högre skuldsättning.

2.6 Teoretisk sammanfattning

Genom att utgå från positiv redovisningsteori har uppsatsen som ansats att försöka finna förklaringar till beteende och förutspå hur aktörer kommer att agera framåt och om det som beskrivs i teorins hypoteser kan ligga bakom val av redovisningsmetod. För att stödja teorin används vanligt förekommande begrepp inom redovisning, såsom IASB:s föreställningsram och fortlevnadsprincipen. Tidigare forskning på området gåtts igenom och relevanta artiklar presenteras för att komplettera där teorin är svag och utgör bas för uppsatsens forskning.

3 Metod

I följande avsnitt beskrivs och motiveras studiens tillvägagångssätt. Kapitlet inleds med en generell beskrivning av metoden och därefter förklaras den kvalitativa metod som används.

3.1 Val av metod

3.1.1 Val av undersökningsmetod

Följande uppsats har en kvalitativ metod som ansats, vilken inte enkelt kan generaliseras. Metoden kan sägas bestå av att systematiskt samla in kvalitativa data. Kvalitativa undersökningar består av att studera studieobjekt, det vill säga individer eller grupper, och deras uppfattning om ett socialt fenomen. Målet är att få en djup förståelse i vad som driver en grupp eller en individs beslut och handlingar. Vidare är ambitionen att förstå fenomenet utifrån studieobjektets subjektiva föreställningsram. Då denna uppsats ämnar svara på frågor som bygger på vad praktiker har för åsikter om nuvarande värderingsmetoder behövs den öppenhet och flexibilitet som fås av en kvalitativ metod (Skärvad & Lundahl, 2016). Då tidigare forskning väl kartlade att det fanns skillnad mellan vad teoretiker anser om värdering till verkligt värde och hur praktiker använder sig av metoden, valdes en kvalitativ metod för att undersöka varför det är så.

3.1.2 Val av teori och standarder

Uppsatsen utgår från ett deskriptivt perspektiv detta då studien kartlägger hur regleringen för materiella anläggningstillgångar såg ut samt genom en litteraturstudie för att finna aktuell forskning inom området. Ett deskriptivt perspektiv användes för att söka förklara hur utspridd användningen av verkligt värde var för materiella anläggningstillgångar (Skärvad & Lundahl, 2016). Utifrån detta söktes teori för att förklara varför användningen av värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar är lägre än vad den teoretiskt borde vara.

IASBs föreställningsram ligger till grund för utformandet av nya normer samt för att hjälpa med förståelse kring applicering av dessa normer, vilket är användbart i fall när det finns tolkningsmöjligheter samt för områden inom redovisning som saknar standardisering. Föreställnings-ramen är användbar för företagsledning, praktiker och revisorer, men även för andra som söker att förstå och tolka redovisning (Artsberg, 2005). Utifrån användarna av redovisningen har IASB skapat fyra kvalitativa egenskaper som beskriver hur redovisningen bör utformas för att vara användbar för dess användare. Dessa egenskaper är enligt ISA 260 A 14 relevans, tillförlitlighet, jämförbarhet och begriplighet. Dessa fyra kriterier används för att sortera upp information från undersökta vetenskapliga artiklar samt för att tolka insamlad empiri i analyskapitlet.

Teoriutveckling inom redovisningsområdet är svagt enligt Deegan & Unerman (2011) och det saknas en dominant teori som tillförlitligt kan förklara det beteende som kan observeras inom redovisning. Efter genomgång av de populäraste teorierna på området ansågs positiv redovisningsteori som lämpligast för uppsatsens frågeställning. Positiv redovisningsteori ser verkligheten som given och försöker förklara hur redovisningen fungerar i praktiken och förklara valet av värderingsmetod som företag gör. Kritik mot teorin är att den endast försöker förklara utan att göra en ansats om hur det borde se ut, vilket kritikerna inte anser vara nog. Förespråkarna av positiv redovisningsteori anser däremot att det är användarnas val hur den information som ges används. Agentteorin användes för att se om det fanns incitament för företagsledningen att göra val av värderingsmetod som inte låg i ägarens bästa intresse. Från den positiva redovisningsteorin användes även de tre huvudhypoteserna som verktyg för att undersöka om de incitament som hypoteserna behandlar förekommer i svaren från respondenterna. Anledningen var för att undersöka om hypotesernas antaganden påverkar valet av värderingsmetod.

3.1.3 Litteraturstudie

För att bli insatta och få en överblick i ämnet inleddes en litteraturstudie med att allmänt studera de aktuella regelverken och dess principer och standarder, där IASB föreställnings-ram och standards användes. Därefter följde en litteraturgenomgång där relevanta vetenskapliga artiklar identifierades med hjälp av databaserna LUBsearch, Google Scholar och Scopus. Huvudsakligen användes sökorden; Fair Value, Accounting Standards, IFRS, PPE (Property, Plants and Equipment) och Historic Cost. Författarna har endast sökt på engelska begrepp på grund av att sökning efter svenska vetenskapliga artiklar inte gav några relevanta resultat. Vid sökning efter svenska artiklar användes följande sökord; verkligt värde, anskaffningsvärde, IFRS, materiella anläggningstillgångar och omvärdering. Relevanta artiklar låg till grund för den teoretiska referensramen och gav inblick i regleringen och användningen av verkligt värde vid värdering av materiella anläggningstillgångar.

3.1.4 Forskningsprocessen

Baserat på val av undersökningsmetod påbörjades en deduktivforskningsprocess genom att studera tidigare forskning och litteratur angående värdering till verkligt värde enligt litteratursökningen ovan. Där återfanns vetenskapliga artiklar som empiriskt och teoretiskt visade på att det fanns användningsområden där det teoretiskt fanns fördelar med värdering till verkligt värde men ändå låg praktisk tillämpning, specifikt för materiella anläggningstillgångar. Därav ansågs det adekvat att studera vad detta kan bero på, då det inte fanns särskilt många vetenskapliga artiklar specifikt för materiella anläggningstillgångar utan

istället oftast med fokus på fastigheter. Det studerade materialet låg sedan till grund för uppsatsens problematisering och syftesformulering. Tidigare forskning inom verkligt värde blev grunden för upprättandet av arbetets teoriavsnitt. Den ansats som används kallas för deduktiv och innebär att teori studeras först och därefter genomförs en empirisk studie baserad på vald teori. Syftet är först och främst att skaffa sig vissa förväntningar om hur det ser och därefter samla in empiri för att se om dessa förväntningar stämmer överens med verkligheten (Skärvad & Lundahl, 2016).

3.2 Mailintervju

Uppsatsens författare har utfört strukturerade mailintervjuer med företag tvingade att tillämpa relevant standard, IFRS. Företagen är noterade på Stockholmsbörsen och verksamma inom Sverige.

Intervjuerna var standardiserade men med fria svarsalternativ, detta för att få intervjuerna likartade och jämförbara men även för att kunna se likheter mellan respondenternas svar. Intervjuns frågeformulering och ordningsföljd bestämdes på förhand. Genom att använda mailintervju förhindras den så kallade "intervjuareffekten", vilken kan uppstå när personen eller personerna som utför intervjun uppträder på ett sätt vilket kan påverka respondentens svar. Vid fullt standardiserade frågor försvinner möjligheten till mer uttömmande eller nyanserade svar från respondenterna. Författarna utformade intervjumallen så att möjligheten fanns för respondenterna att uttrycka sig utöver intervjufrågorna och på så vis skapa möjligheten att få en nyanserad bild av företagets syn på det aktuella ämnet. En annan nackdel med mailintervju är att respondenterna har lång tid att tänka över sina svar och vid svåra frågor har möjligheten att både tänka igenom och vinkla sitt svar, vilket gör att respondent-ernas spontana insikter försvinner. Författarna är väl medvetna om denna risk men valde ändå mailintervju som metod för datainsamling. En annan potentiell svaghet med denna metod är risken för låg sanningshalt, vilket beror på känsligheten i intervjufrågor och respondenter. För att skydda sig mot denna svaghet har respondenterna möjlighet till full anonymitet, och därmed ges utrymme för mer ärliga svar (Skärvad & Lundahl, 2016).

Eftersom undersökningen inte är av kvantitativ aspekt utan kvalitativ har intervjufrågorna fria svarsalternativ. En av anledningarna med fria svarsalternativ är att locka fram respondentens kunskap, åsikt, attityd och värdering om det aktuella ämnet. Författarna har även tagit Skärvad och Lundahls (2016) riktlinjer i åtanke vid utformning av intervjufrågorna. Eftersom intervjun sker över mail är det viktigt att frågorna är begripliga och tydligt formulerade, eftersom det inte finns möjlighet för författarna att klargöra eventuella funderingar respondent-erna har

angående frågorna. Ordvalen har varit väl avvägda för att motverka att specifika ord eller frågor kan tolkas olika och endast en fråga har ställts åt gången för att inte förvirra respondenterna. Frågorna har utformats för att vara konkreta och lättförståeliga samtidigt som de inte blir ledande. Då respondenterna anses vara väl insatta i det berörda ämnet har författarna använt en bransch- och ämnesrelaterad terminologi.

Den respondent som intervjun riktar sig mot är den direkta intressenten, detta är anställda på den avdelning som sköter redovisningen och intervjun ämnar undersöka. Svarsfrekvensen vid mailkorrespondens är ofta väldigt låg, dock kan svars-frekvensen ökas om respondenterna kontaktas innan frågor skickas ut (Skärvad & Lundahl, 2016). Författarna har tagit detta i beaktande i studien och därför har ett urval gjorts på 123 företag enligt nedan, vilka inledningsvis kontaktades angående intresse att medverka i studien innan frågor skickats ut. För att öka svarsfrekvensen skickades en påminnelse ut efter första utskicket. 13 företag skrev att de var villiga att svara på intervjufrågorna, dock svarade endast 12 av dessa 13 på utskickat frågeformulär.

3.2.1 Val av respondenter

Eftersom syftet med att genomföra en kvalitativ intervju är att ge utrymme för att få en djup förståelse och uppfattning om det valda ämnet har urvalet inte skett slumpmässigt. Då uppsatsen fokuserar på användandet av internationella redovisningsstandarder (IFRS) från IASB och då dess standarder inte gäller för onoterade bolag enligt svenska normer är dessa inte aktuella och därav har enbart noterade bolag kontaktats, samt att bank- och finansbolag har exkluderats för att försöka öka andelen materiella anläggningstillgångar hos utvalda företag.

I valet av respondenter gjordes först en försöksrunda av bolag noterade på Large Cap på Stockholmsbörsen för att undersöka möjligheten att få kontakt med rätt person på bolagen för att besvara vårt frågeformulär. Alla bolag noterade på Large Cap med namn som började på "A" kontaktades. Kontakt med relevant person lyckades endast upprättas med två bolag och ett beslut om att välja Mid och Small Cap istället för Large Cap togs därför av författarna. Bolag på Mid och Small Cap hade offentligt tillgängliga mailadresser till företagens VD eller CFO i mycket större utsträckning än Large Cap, vilket gjorde att kommunikation med relevant person kunde upprättas mycket enklare. Med tanke på den begränsade tidsramen kunde även författarna samla in data snabbare med detta urval.

3.2.2 Härledning av intervjufrågor

Förutom allmänna inledande frågor, så härleddes frågorna från aspekter inom teorin som föreföll intressanta samt frågor som den undersökta tidigare forskningen inom det valda ämnet hade belyst som intressanta.

3.2.3 Bearbetning och analys av mailintervjuer

Efter påbörjad datainsamling för den kvalitativa metoden påbörjades kodningen av materialet. Syftet med kodningen var att bryta ner insamlade data och kategorisera dem. I empirin har insamlad data transkriberats i löpande text utan andra åtgärder, företag för företag. Detta för att så renodlat som möjligt presentera respondenternas svar utan att den påverkats av författarnas eventuella åsikter.

I analysen genomfördes matchning av empiriska data med relevanta begrepp från IASB:s föreställningsram samt det teoretiska ramverket. Vidare har författarna reflekterat över begreppet teoretisk mättnad (Skärvad & Lundahl, 2016). Detta innebär att medan svaren kommer in från mailintervjun kodas dessa kontinuerligt för att komma till en punkt att insamlad data inte tillför någon mer information. Här upptäcktes att samma svar upprepas flera gånger vilket kan tolkas som en form av mättnad uppnåddes. Respondenternas svar presenteras i empirin och kodades sedan systematiskt utifrån respektive teoretiskt begrepp och tolkades i analysen.

3.3 Källkritik

Under uppsatsskrivandets gång har författarna använt sig av källkritisk informationssökning i urvalet av information som använts. Källorna har analyserats enligt kriterier som Skärvad och Lundahl (2016) presenterar såsom relevanta, tillförlitliga och äkta. Denna process kan delas in i följande gång:

- Sökandet efter lämpliga källor
- Avgörande om källorna är äkta
- Fastställande av sanningshalten, detta genom att ta hjälp av principerna opartiskhet, oberoende, objektivitet, logisk konsistens och närhet.

För att bedöma sanningshalten i en källa kan författarens närhet studeras i form av tid och rum till vad denna person beskriver. En vanlig uppfattning är att ju större närhet personen hade till vad den beskriver ju större tillförlitlighet har personen. Endast detta som källa är inte tillräckligt men om flera olika källor, oberoende av varandra återger samma saker skapar det större tillförlitlighet (Skärvad & Lundahl, 2016).

Källorna måste även granskas efter opartiskhet, något som delvis är ofrånkomligt till hundra procent. Eftersom alla människor ser saker ur olika perspektiv så kommer detta avspeglas i vad personer skriver och vilket leder till att total opartiskhet inte går att uppnå. Dock kan det ibland finnas egenintressen som gör att information vinklas, till exempel kan författaren ha ett egenintresse och därför välja att utesluta information som är kritiskt till författarens tes eller resultat och istället väljer information som skapar en beskrivning eller resultat som personen önskar (Skärvad & Lundahl, 2016). Detta har författarna haft i åtanke vid litteratursökning som främst har skett genom LUBsearch. Något som stärker tillförlitligheten, opartiskheten och oberoendet i källorna ytterligare är att samtliga inhämtade artiklar i litteraturstudien är granskade av sakkunniga personer inom det valda forskningsområdet. För samtliga källor har författarna försökt värdera dess aktualitet och använt till stor del den senaste och mest aktuella forskningen inom ämnesområdet.

3.4 Uppsatsens kvalitetsbedömning

3.4.1 Validitet

Enligt Bryman och Bell (2017) har många kvalitativt inriktade forskare fört diskussionen om hur begreppet validitet är relevant för kvalitativa undersökningar. Till exempel är syftet med validitet främst inriktat på själva mätningen inom forskningen, vilket inte är det främsta syftet vid en kvalitativ undersökning. Därför anser Bryman och Bell (2017) att frågan om validitet inte är av någon speciell betydelse vid kvalitativa undersökningar. I sammanhanget talas om så kallad intern validitet, eller tillförlitlighet som berör hur troliga eller sannolika resultaten är.

Författarna till föreliggande uppsats har med detta i åtanke anpassat sin validitetsgranskning av undersökningen. Författarna har inte ändrat innebörden av begreppet validitet utan istället lagt mindre vikt vid aspekterna som rör mätning. Mason (1996 citerad i Bryman & Bell, 2017) beskriver validitet som huruvida författaren identifierar, observerar eller mäter det de utnämner sig att mäta. Med Bryman och Bell (2017) i åtanke har författarna till denna uppsats fokuserat mer på aspekterna rörande observation och identifiering istället för mätning, eftersom den valda undersökningsmetoden är just kvalitativ. Vidare för att öka validiteten har studiens mailintervju enbart skriftliga svar, vilket förenklar tolkning och kodning.

3.4.2 Reliabilitet

Att uppsatsen strävar efter hög reliabilitet innebär att det som mäts i uppsatsen är trovärdigt och varaktigt. Detta uppnås genom att författarna och studieobjekten är oberoende. Innebörden av hög reliabilitet är att liknande resultat kan nås varje gång undersökningen genomförs under liknande förhållande. Fokus anses vara på hur undersökningen genomförs snarare än vad som mäts. (Skärvad & Lundahl, 2016). Begreppet pålitlighet är snarlikt reliabilitet och föreslogs

som en motsvarighet för den kvalitativa forskningen. Pålitlighet innebär att det finns en fullständig och tillgänglig beskrivning av alla faser i forsknings-processen. Målet är att inta ett granskande synsätt (Bryman & Bell, 2017).

Författarna är medvetna om att hög reliabilitet kan vara problematiskt att uppnå genom den valda metoden. Då intervjuobjekten har egna uppfattningar och tolkningar. Dock har samma frågor använts och svaren har tolkats gemensamt vilket kunnat öka reliabiliteten (Skärvad & Lundahl, 2016). Vidare kopplat till detta är begreppet överförbarhet. Kriteriet bygger på att resultatet av uppsatsen är generaliserbart och därmed även huruvida resultatet kan tillämpas i andra sammanhang (Bryman & Bell, 2017).

4. Empiri

Nedan följer en presentation av resultatet av genomförda mailintervjuer där varje intervjuobjekts svar presenteras individuellt. En sammanställning av företagsinformation finns presenterad i bilaga 2.

4.1 Alfa

Företaget, som är verksamt inom branschen för installationsprodukter, använder sig enligt respondenten endast av anskaffningsvärdemetoden vid värdering av materiella anläggningstillgångar. Respondenten uppfattar att nackdelarna med värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar är att det skulle bli kostsamt och tidskrävande att fastställa på vissa av de materiella tillgångarna. Dessutom skulle det leda till skillnader mellan skattemässiga och bokföringsmässiga värden. Vid vidare reflektion säger respondenten:

Att det är för tidskrävande och kostsamt att använda verkligt värde och att det i många fall inte skulle göra speciellt stor skillnad (exempelvis på truckar och bilar). Äger bolaget fastigheter så är det klart att skillnaden skulle bli stor, men i vårt fall så äger vi i princip inga fastigheter. (Mailintervju, 2018-05-14)

Trots dessa upplevda nackdelar så ser respondenten inga tydliga områden för förbättring för att öka användandet av verkligt värde för specifika materiella anläggningstillgångar.

Respondenten anser att för börsnoterade bolag så är det att föredra att rapportera ett högre resultat till sin stora skara ägare än att begränsa resultatet för att minska risken för reglering och konkurrens.

4.2 Beta

Företaget, som är verksamt inom utbildningsbranschen, använder sig enligt respondenten av värdering till verkligt värde, dock endast i samband med förvärv av företag då tillgångar identifieras och värderas i samband med en förvärvsanalys. Respondenten påpekar även att företaget gör en hel del förvärv men att det främst är fastigheter som värderas till marknadspris. Respondenten menar att det är finns svårigheter att hitta ett verkligt värde på de flesta andra materiella anläggningstillgångar. Vidare anser respondenten att svårigheten med att fastställa verkligt värde och att det verkliga värdet faktiskt inte överstiger bokfört värde står i kontrast till den relevans och jämförbarhet som verkligt värde möjligtvis kan ge. För att underlätta användandet av verkligt värde säger respondenten att införandet av schabloner inom olika tillgångsslag skulle underlätta hanteringen för att värdera materiella anläggningstillgångar till verkligt värde.

Respondenten anser att en mix av anskaffningsvärde och verkligt värde redan används i praktiken idag. Problemet kring värdering till verkligt värde menar respondenten främst ligger i att komma fram till ett verkligt värde och praktiskt hantera det för många materiella anläggnings-tillgångar. Vidare anser respondenten det finnas resultatincitament i val av värderingsmetod för materiella anläggningstillgångar, exempelvis kan företag allokera övervärdera som egentligen finns i materiella anläggningstillgångar till goodwill som testas efter andra regler och därmed utnyttja möjligheten till evigt värde och på så vis inte belasta resultatet med avskrivningar eller värdeförändringar.

4.3 Gamma

Företaget, som är verksamt inom livsmedelsbranschen, använder enligt respondenten inte verkligt värde vid redovisning av materiella anläggningstillgångar, men denna metod har enligt respondenten ospecificerade för- och nackdelar. Respondenten finner det svårt att uttala sig ytterligare om verkligt värde då företaget inte använder sig av metoden och avböjer från att svara på större delen utav frågorna.

4.4 Delta

Enligt respondenten tillämpar företaget, som är verksamt inom fastighetsbranschen, endast värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar vid värdering av deras förvaltningsfastigheter, enligt IAS 40 Förvaltningsfastigheter. Som fastighetsbolag påpekar respondenten att metoden är en fördel för den verksamhet de bedriver, att värdera fastigheter till anskaffningsvärden anses inte ge en rättvisande bild. Till detta kopplar respondenten att alla liknande publika bolag använder verkligt värde och även andra stora bolag till skillnad från familjeägda koncerner som enligt respondenten inte har samma behov, då det räcker att de själva och finansiärerna har koll. Respondenten anser följande rörande hinder med att använda metoden:

Vet inte om jag kan teorin tillräckligt bra för att svara på frågan, vi upplever inga problem. Dock viktigt att minnas att fastighetsvärderingar, som ändå är relativt tydligt i sin metodik och modell, inte är exakta värden utan närmevärden som brukar beskrivas som att värdet ligger inom ett intervall om +/- 5% (för ett helt fastighets-bestånd, för enskild fastighet kan det vara +/- 10%). (Mailintervju, 2018-05-14)

Då respondenten anser att modellen är accepterad på marknaden så anses inga ändringar behövas.

Utifrån respondentens perspektiv hade anskaffningsvärde i not form i finansiella rapporterna tillfört något för externa analytiker. Då det nästan alltid finns ett marknadspris från en aktiv

marknad för förvaltningsfastigheter, anser respondenten att det inte är något problem att beräkna ett verkligt värde, även om marknadspriset inte är ett exakt pris så anses det vara tillräckligt säkert för att kunna bedöma verkligt värde. Respondenten påpekar i slutet även att svaren är väldigt präglade av deras verksamhet där fastigheter utgör omkring 95% av företagets tillgångar och det finns en tydlig etablerad modell för fastighetsvärderingar och därmed hur verkligt värde beräknas.

4.5 Epsilon

Företaget, som är verksamt inom fordonsindustrin, använder sig inte regelmässigt av värdering till verkligt värde genom omvärderingsmetoden för sina materiella anläggningstillgångar enligt respondenten. Dock påpekar respondenten att värdering till verkligt värde används vid värderingsproblematik, "till exempel om det finns risk för impairment av tillgångar" (Mailintervju, 2018-05-17), det vill säga nedskrivningsbehov.

Enligt respondenten finns ett värde av värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar vid intern redovisning, operativ uppföljning och rapportering samt produktkalkyler och avkastningsuppföljning, exempelvis räntabilitet på sysselsatt kapital. Vidare kan respondenten även se att det finns branscher där värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar har ytterligare värde, exempelvis vid värdering av fastigheter.

Potentiella nackdelar med värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar påpekar respondenten är att värderingsmetoden tillför tämligen mycket administrativt arbete och systemkomplexitet. Detta tillsammans med svårigheten att få fram data kontinuerligt för tillgångarna menar respondenten vara anledningen till att värderingsmetoden används i så låg utsträckning. Respondenten anser utifrån deras perspektiv att en förenkling av värderingsmetoden för att minska komplexiteten och det administrativa arbetet som tillkommer skulle leda till en ökning av användningen, men att värderingen då inte längre skulle vara lika relevant.

Angående att skapa en mer rättvisande bild genom att använda en kombination av värderingsmetoderna anser respondenten att vid stora kategorier av tillgångar så kan möjligtvis vissa kategorier lämpa sig bättre att värderas till verkligt värde medan andra är mer relevanta att värdera utifrån anskaffningsvärde. Vid värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar med mer osäkra värderingsmetoder (nivå 3) anser respondenten att det kan vara svårt för externa intressenter att genomskåda antaganden som använts vid värderingen och avgöra hur relevanta dessa antaganden är.

Vid reflektion angående incitament att använda en specifik värderingsmetod vid värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar för att påverka utfallet i resultaträkningen påpekar respondenten att IFRS styr hur upp- och nedvärdering ska ske vid redovisning av verkligt värde. Respondenten anser att det kan finnas motiv att söka temporära effekter, men eftersom en uppvärdering går över eget kapital och nedskrivning endast påverkar resultatet direkt så skulle det nog vara speciella situationer alternativt skatteskal.

4.6 Zêta

Företaget, som är verksamt inom mjukvarubranschen, använder sin enligt respondenten enbart av anskaffningsvärdemetoden vid värdering av materiella anläggningstillgångar. Främsta anledningen till detta är enligt respondenten att deras materiella anläggningstillgångar är så små att de inte anser att det finns någon anledning att redovisa dem till verkligt värde. Vidare anser respondenten att verkligt värde är krångligt att använda i praktiken och att de inte anser att det finns någon ändring som kan underlätta för att öka användandet i nuläget.

4.7 Êta

Företagets representant menar att verkligt värde och dess applicering är inget som en vanlig CFO funderar över i sitt dagliga arbete. För att få information om värderingsmetoder så finns svar på de flesta av frågorna genom att läsa deras årsredovisning, där det framgår att de värderar sina materiella anläggningstillgångar enligt anskaffningsvärdemetoden. Dessa värderingsmetoder säger respondenten har fungerat bra hittills och de har inga tankar på att ändra framöver. Respondenten förklarar varför företaget, som är verksamt inom klädbranschen, inte använder sig av verkligt värde på följande sätt:

För den bransch vi verkar i ser jag inte att nyttan skulle överstiga kostnaden för detta. Medan andra branscher kan ha helt andra förutsättningar och fördelar. (Mailintervju, 2018-05-07)

4.8 Thêta

Enligt respondenten använder sig koncernen, som är verksamt inom skogsindustrin, inte av verkligt värde vid värdering av materiella anläggningstillgångar. Trots detta anser respondenten att det skulle vara en fördel om "balansräkningen blir värderad utifrån ett marknadsvärdesperspektiv" (Mailintervju, 2018-05-21).

Dock menar respondenten att det ofta är mycket stora osäkerheter förknippade med att beräkna ett marknadsvärde för materiella anläggningstillgångar, vilket gör att det finns stor risk att värdet istället blir missvisande. Respondenten anser att det finns osäkerheter vid beräkning av marknadsvärde för materiella anläggningstillgångar på grund av subjektiva bedömningar

beroende på vilken nivå av indata som används. Respondenten har ingen åsikt angående hur användandet av verkligt värde skulle kunna underlättas eller användandet ökas. Att använda en kombination av verkligt värde och anskaffningsvärdemetoden anser respondenten skulle leda till en mindre tydlig bild för läsarna av finansiella rapporter.

4.9 Iota

Enligt respondenten tillämpar företaget, som är verksamt inom tillverkningsindustrin, IAS 16 Materiella anläggningstillgångar för att värdera deras materiella anläggningstillgångar, i form av bland annat rörelsefastigheter, och använder sig vid värdering utav anskaffningsvärdemetoden. Företaget använder sina fastigheter till kontor och produktion. Vidare benämns fördelen med värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar vara att det leder till en ökad överensstämmelse mot verkligheten. Vidare reflekterar respondenten:

Nackdelen är att verkligt-värde-värderingar innebär en ökad arbetsbörda och det kan dessutom ibland vara svårt att i praktiken värdera vissa (ovanliga/svårvärderade) tillgångar och att tillgångar redovisade enligt verkligt värde ändå inte överensstämmer med marknadsvärdet – trots en gedigen värderingsmetod. (Mailintervju, 2018-05-17)

Dessutom kan det leda till vad respondenten beskriver som ett förväntningsgap, där intressenter kan överskatta företagets förmåga att utföra en korrekt värdering av deras materiella anläggningstillgångar. Verkligt värde kan dessutom skilja sig från marknadsvärdet och även om årsredovisningen ska förmedla en korrekt bild av verksamheten, så påverkas redovisningen av den koppling mellan redovisning och beskattning som finns i Sverige, vilket respondenten menar kan bidra till den begränsade praktiska användningen.

Respondenten anser att det redan idag finns beräkningsmodeller som möjligen kan öka användningen av verkligt värde. Respondenten nämner däribland kassaflödesbaserad beräkningsmodell samt värdering från en extern värderingsman. Dessa modeller skulle kunna ge en god bild av det marknadsvärdet, vilket dock kan variera precis som vid en verklig försäljning och därför inte alltid ge en korrekt bild av verkligheten.

Enligt respondenten ger anskaffningsvärdemetoden en rättvisande bild om tillgången anskaffats nyligen, annars är huvudmotiveringen av värderingsmetod knuten till att företag vill ligga så nära beskattningsvärde som möjligt. Värdering till verkligt värde används enligt respondenten främst vid förvärv av tillgångar eller hela företag. Respondenten påpekar att det i praktiken kan vara svårt att avgöra vad som utgör en aktiv eller inaktiv marknad och i vissa

fall till och med omöjligt att avgöra vad som utgör verkligt marknadsvärde, speciellt för tillgångar som sällan eller aldrig handlas på en andrahandsmarknad. Ett problem som respondenten ser är att val av värderingsmetod ska kunna försvaras vid en nedskrivningsprövning, vilket ibland kan vara väldigt utmanande mot externa granskare. Respondenten fortsätter med att valet av värderingsmetod påverkar det resultat som redovisas och menar:

När valet av värderingsmetod görs är det snarare så att kostnaden för att ta fram en värdering (extern värdering) och komplexitet i värderingsmetod (komplicerade beräkningar som behöver granskas av externa revisorer) avgör vilken metod som i slutändan används, så länge metoden är tillåten enligt det redovisningsregelverk blir det i praktiken ofta den minst komplicerade/minst kostsamma modellen som tillämpas. (Mailintervju, 2018-05-17)

Respondenten påpekar att även om det kan vara problematiskt att fastställa verkligt värde för materiella anläggningstillgångar så finns det områden där beräkningen av verkligt värde medför ännu större utmaningar, exempelvis nedskrivningsprövningar och vid värdering av immateriella anläggningstillgångar.

4.10 Kappa

Enligt respondenten använder sig inte företaget, som är verksamt inom energibranschen, av verkligt värde vid värdering av materiella anläggningstillgångar. Dock anser respondenten att en fördel vid värdering till verkligt värde är att det presenterar en exaktare bild av bolagets tillgångar på balansdagen. Nackdelen menar respondenten är att det kan leda till stor volatilitet i det egna kapitalet givet att anläggnings-tillgångarnas värde varierar stort mellan åren. Respondenten menar att det i vissa fall ger en mycket osäker värdering av anläggningstillgångar, men att anskaffningsvärdemetoden ibland ger en för låg värdering vilket påverkar företags soliditet negativt. Kopplat till detta nämner respondenten:

Det är ofta tidskrävande att beräkna och dokumentera verkligt värde för en enskild anläggnings-tillgång. Den vinst metoden ger uppväger inte tillräckligt arbetsinsatsen för att värdera till verkligt värde. (Mailintervju, 2018-05-21)

Att kombinera anskaffningsvärdemetoden och verkligt värde för att ge en mer rättvisande bild menar respondenten skulle kunna vara positivt, exempelvis där verkligt värde varierar mellan olika perioder, där respondenten nämner marknadspriset på el som exempel. Incitament för att

använda en specifik värderingsmetod menar respondenten beror på vilken metod som ger en så jämn påverkan i resultaträkningen som möjligt.

4.11 Lambda

Enligt respondenten så använder sig inte företaget, som är verksamt inom klädbranschen, av verkligt värde vid värdering av materiella anläggningstillgångar. Bolaget använder sig uteslutet av anskaffningsvärdemetoden vilket omfattar inredning och byggnation av butiker och fungerar bra för deras verksamhet. Respondenten menar att fördelen med att använda anskaffningsvärdemetoden är enkelheten, då det underlättar beräkningar och förhindrar felräkningar. Dessutom kan beräkningar ske direkt efter offerten. Vidare menar respondenten att hur val av värderingsmetod påverkar användbarheten i redovisningen beror på vilken typ av materiell anläggningstillgång som värderas och att det inte finns några utomstående incitament vid val av värderingsmetod.

4.12 Mu

Respondent anger att företaget, som är verksamt inom omsorgsbranschen, inte använder sig av värdering till verkligt värde för materiella anläggningstillgångar utan endast av anskaffningsvärdemetoden. Bolaget har rörelse-fastigheter men dessa används i verksamheten och enligt respondenten skulle värdering till verkligt värde av dessa fastigheter leda till onödiga effekter i resultatet.

En fördel med verkligt värde menar respondenten är att få en överblick över det verkliga värdet vid olika tidpunkter medan en nackdel är att förändringar i värdet kan få stora slag i resultatet, som ska förklaras för dess användare. Vidare säger respondenten följande angående varför inte deras bolag använder verkligt värde:

En annan orsak i vårt fall vore att vi åtminstone kvartalsvis antagligen skulle behöva lägga både pengar på en extern värdering av våra fastigheter samt att det skulle ta tid och kraft från vår egen organisation. (Mailintervju, 2018-05-23)

För att öka användandet i deras organisation skulle enligt respondenten en lösning vara att bokföra värdeförändringarna i posten ”Övrigt totalresultat” i kombination med en generell procentsats av förändring i marknadsvärdet på fastigheter. Detta skulle kunna redovisas kvartalsvis utan att ta resurser från bolaget i form av inhyrda värderingsmän. Vidare menar respondenten att en kombination av att använda båda metoderna i sin värdering skulle troligen ge en mer rättvisande bild på tillgångarnas värde, men att osäkerheten förknippad med volatilitet i resultatet gör det svårt att använda idag.

4.13 Empirisk sammanfattning

Enligt ovan framgår att anskaffningsvärdemetoden är den vanligast använda metoden i verkligheten. De flesta företag anser att appliceringen av värdering till verkligt värde innebär mer negativt än positivt. Endast ett företag, vilket innehar förvaltningsfastigheter, använder sig av värdering till verkligt värde i sin redovisning medan resterande undersökta bolag värderar sina materiella anläggningstillgångar enligt anskaffningsvärdemetoden. En mer detaljerad genomgång följer i analysen i nästa kapitel.

Den främst nämnda fördelen med värdering till verkligt värde anses vara att det ger en mer rättvisande bild av värdering av förvaltningsfastigheter. Men även för andra materiella anläggningstillgångar finns det fördelar med att värdera ett marknadsvärdesperspektiv om en aktiv marknad finns. Det nämns också att värdering till verkligt värde kan ge en exaktare bild på balansdagen och underlätta jämförelser mellan olika perioder för tillgången.

De främst nämnda upplevda nackdelarna med användandet av verkligt värde kommer i form av att de är kostsamt, väldigt tidskrävande, skapar mycket administrativt arbete, bidrar till komplexitet, bidrar till osäkerheter förknippade med beräkning av tillgångarna, ökad arbetsbörda och två företag upplever att verkligt värde kan bidra till volatilitet. Samtidigt ansågs inte skillnaden tillräckligt stor för att väga upp dessa nackdelar.

Ett fåtal företag uttryckte sina åsikter om den värderingsmodell som de inte använde sig utav, vilket i alla fallen var värdering till verkligt värde. Några företag hade förslag på förändringar som skulle kunna öka användandet av verkligt värde. Flertalet var inte speciellt konkreta utan mer generella, exempelvis att man skulle underlätta beräkning och på så vis reducera komplexiteten och tiden som gick åt att värdera. En respondent hade ett mer konkret förslag som gick ut på att någon myndighet eller intresseorganisation skulle ge ut schabloner med beräknade förändring inom vissa tillgångsslag under året som företagen sedan skulle kunna applicera på sina tillgångar och på så vis reducera tids åtagandet samt komplexiteten.

5. Analys

I följande kapitel analyseras insamlad empiri med hjälp av de standarder och den teori som presenterades i kapitel 2 därefter följer en kort sammanfattning av det mest väsentliga av analysen.

5.1 IASB:s föreställningsram

5.1.1 Relevans

För att redovisningen ska vara användbar krävs att den ska vara relevant för användarna, det vill säga att det som redovisas ska anses vara användbart för beslutsfattande. Relevans omfattar tillbakablickande information för att konfirmera tidigare beslut, framåtblickande information för att bygga prognoser och antaganden samt att denna information bör vara väsentlig för att vara av betydande relevans. Utifrån dessa definitioner finns det flera iakttagelser från respondenterna gällande relevansen kontra värdering till anskaffningsvärde gentemot verkligt värde.

Ett viktigt begrepp kopplat till relevans är väsentlighet och enligt Herrmann, Saudagaran och Thomas kan en omvärdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar ge intressenter tillgång till aktuell information, så länge att informationen anse vara tillförlitlig. Däremot anser en respondent verksam i klädbranschen att anskaffnings-värdemetodens enkelhet innebär att informationen snabbt kan sammanställas, vilket skulle öka väsentligheten, men både denna respondent såväl som andra anser att val av värderingsmetod även beror på vilken typ av materiella anläggningstillgång som ska redovisas. En annan respondent inom klädbranschen belyser att anskaffningsvärdemetoden ger ett naturligt verkligt värde vid anskaffningstidpunkten, då anskaffningspriset utgör vad någon är villig att betala för tillgången vid just den tidpunkten, vilket överensstämmer med Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) fast att de har tilläggs punkten att detta faktum inte kommer bestå efter första värderingstidpunkten.

En respondent inom energibranschen menar att en fördel med värdering av materiella anläggningstillgångar till verkligt värde skulle kunna vara att balansräkningen blir värderad utifrån ett marknadsvärdesperspektiv. Detta är ur ett tillbakablickande perspektiv fördelaktigt för att stämma av hur väl tidigare antaganden och prognoser stämmer överens med det verkliga utfallet, exempelvis för att verifiera utfallet av en investering i en materiell anläggnings-tillgång efter en eller flera perioder, detta går i linje med det Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) skriver om att verkligt värde förändras över tid och kan användas för att just konfirmera tidigare tagna beslut. Vilket även korresponderar med en åsikt för respondenten inom omsorg om att

verkligt värde ger en fördel då det visar värdet vid olika tidpunkter. Herrmann, Saudagaran och Thomas använder sig av begreppet åter-kopplings-värde, vilket författarna tolkar vara synonymt med tillbakablickande information. En respondent inom energibranschen menar att värdering till verkligt värde skulle göra det svårt att följa och jämföra med tidigare perioder, vilket skulle försvåra jämförelse bakåt i tiden. Vidare menar respondenten inom omsorg att värdering till verkligt värde kan ge stora slag i egna kapitalet om tillgångarnas värde varierar mellan år, vilket kan leda till en missvisande värdering då värderingen dels är subjektiv, dels förknippad med osäkerhet i hur man ska värdera tillgången. Den praktiska tillämpningen menar en respondent inom utbildning gör det svårt att använda metoden, men samtidigt nämner samma respondent att detta ofta beror på vilken tillgång som värderas. Exempelvis är det snarare standard att använda verkligt värde för tillgångar som har en aktiv marknad, företrädesvis fastigheter och anses vara mer relevant ur ett tillbakablickande perspektiv, då tillgångarnas värde varierar från år till år, varav anskaffningsvärdemetoden därmed blir missvisande. Därmed beror det på vilken sort materiella anläggningstillgång som värderas och vilken grad av tillämpning som är optimal för att bekräfta tidigare beslut. Det är exempelvis lättare att spåra tidigare värdeutveckling med en fastighet medan det för andra materiella anläggningstillgångar som oftast minskar i värde över tid är svårare att analysera utifrån ett verkligt värde.

Aktuell information skulle som påpekats kunna leda till stora skift i eget kapital år från år, vilket kan kopplas till volatilitet. Som Saemann (1999) presenterat så leder detta till att marknadens volatilitet blir en del av redovisningen. Trots kritiken riktad från respondenterna, menar en respondent inom fordonsindustrin att det finns fördelar för intern operativ uppföljning genom användning av verkligt värde, exempelvis vid upprättande av produktkalkyler och vid avkastningsuppföljning. Respondenten menar dock att det är svårt att få fram tillförlitliga data kontinuerligt. En annan respondent som verkar inom tillverkningsindustrin säger dessutom att för tillgångar anskaffade i närtid ger naturligtvis anskaffningsvärde en rättvisande bild kring vad marknads-värdet faktiskt är. Vilket går i linje med Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) antagande att verkligt värde och anskaffningsvärde sammanfaller vid anskaffningstidpunkten, men att verkligt värde förändras över tid och följer marknadens utveckling och därmed kan användas för att bekräfta beslut tagna tidigare baserat på den senaste omvärderingen och ekonomiska omständigheter.

Ur ett framåtblickande perspektiv när redovisningsinformation används för att bygga prognoser, skulle samma problematik kunna uppkomma. Exempelvis nämner en respondent att

det i fastighetsbranschen finns en klar fördel att värdera till verkligt värde och att anskaffningsvärde inte ger en rättvisande bild, men att anskaffningsvärdet möjligtvis hade haft ett värde för externa analytikernas bedömningar, om informationen presenteras i not form. Detta överensstämmer med Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) tolkning av begreppet förutsägbart värde, vilket författarna tolkar som synonymt med framåt-blickande information. Förutsägbart värde tolkas som det värde som information har att öka sannolikheten att prognoser stämmer och att intressenter har större sannolikhet att fatta rätt beslut. Vilket menar Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) att verkligt värde även är relevant om fortlevnadsprincipen inte längre är applicerbar och författarna anser därför att verkligt värde har ytterligare informationsvärde över anskaffningsmetoden.

5.1.2 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet innebär att informationen som presenteras ska vara korrekt och inte innehålla felaktigheter. Detta innebär att redovisningen ska visa validitet, att det som mäts är det som avses att mätas. Tillförlitlighet syftar även förutom att ge en korrekt bild, att innebörd ska gå före form, informationen ska vara neutralt framställd samt redovisningen ska präglas av försiktighet och fullständighet.

Som nämnts, är korrekt bild en viktig faktor för att ge en tillförlitlig redovisning. Flertalet respondenter påpekar att det är svårt att finna ett verkligt värde på de flesta materiella anläggnings-tillgångarna vilket gör det svårt att mäta det marknadsvärde som är applicerbart och därmed ge en korrekt bild. Ett flertal respondenter uttrycker att marknadsvärde kan variera över perioder och att det pris en extern köpare är villig att betala vid ett visst tillfälle beror på ett antal faktorer, vilket kan tolkas öka svårigheten att garantera tillförlitligheten och på så vis väsentligheten även under kortare perioder. Detta skulle innebära subjektiva värderingar och modeller som kan påverka tillförlitligheten negativt och värdena blir missvisande eller felaktiga. För fastigheter finns det dock både en fungerande och oftast aktiv marknad och en tydligt etablerad värderingsmetodik som snarare leder till en ökad tillförlitlighet när det kommer till värdering av fastigheter som materiella anläggningstillgångar. Detta går i linje med en respondent som verkar på fastighetsmarknaden som säger att anskaffningsvärdemetoden inte ger en rättvisande bild inom den branschen och där användandet av värdering till verkligt värde är av praxis inom branschen.

En respondent inom energibranschen framhåller att verkligt värde ger en mer korrekt bild för värdet av företagets materiella anläggningstillgångar per balansdagen, men att beräkningen av verkligt värde ibland kan vara väldigt osäkert. Ett flertal andra respondenter förknippar också

en osäkerhet och en komplexitet till bestämningen av marknadsvärde och där hot mot neutraliteten även kan hota återgivandet av en korrekt bild.

Enligt respondenterna varierar osäkerheten och komplexiteten beroende på vilken typ av materiella anläggningstillgångar som värderas. Vidare anmärker respondenten i energi-branschen att även om det finns osäkerhet vid beräkning av verkligt värde så riskerar den implicerade undervärdering i anskaffningsvärdemetoden att företagets soliditet underskattas. Ett företag inom tillverkningsindustrin anser att redovisningens roll är att presentera en korrekt bild av företaget till utomstående. Varav en värdering till verkligt värde av materiella anläggnings-tillgångar kan leda till en ökad överensstämmelse mot verkligheten, något som respondenten menar kan förvrängas på grund av den anknytning som redovisningen har till beskattning i Sverige.

Anskaffningsvärden ger enligt en av respondenter verksamma i fastighetsbranschen ingen rättvisande bild när det kommer till fastigheter, vilket även om tillåtet enligt normerna inte sammanfaller med de grundläggande principerna, däribland innebörd före form. Detta går i linje med Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) som menar att anskaffningsvärdemetoden tenderar att undervärdera tillgångar och kan påverka tillförlitligheten i redovisningen. Vidare nämner ett flertal respondenter att värderingsmetoden för verkligt värde innebär en komplexitet, vilken kan påverka valet av värderingsmetod och i sin tur leda till ett val av form före innebörd i syfte att minska komplexiteten, vilket då skulle leda till en missvisande bild.

Neutralitet handlar om att redovisningen inte får leda i en viss intressents riktning eller medvetet påverka intressenten i en viss riktning (Artsberg, 2005). I och med den subjektiva bedömning som flera respondenter lyfter fram och påpekar kan ske vid värdering till verkligt värde är det även troligt att det kan finnas incitament för ledningen som påverkar valet av värderingsmetod och därmed äventyrar neutraliteten. Tre respondenter nämner även att beskattningen påverkar val av värderingsmetod, vilket påvisar att den koppling som finns mellan redovisning och beskattning i Sverige skapar incitament för val av värderingsmetod och på så vis påverkar neutraliteten negativt.

En aspekt av tillförlitligheten är att man ska utgå från försiktighetsprincipen när det kommer till redovisningen. Här har flera respondenter samma inställning till värdering till verkligt värde, där de anser att osäkerheten och komplexiteten är väldigt hög bland värderingen av materiella anläggningstillgångar till verkligt värde och att det därmed inte följer

försiktig-hets-principen. En respondent verksam inom installationsbranschen uttrycker sig dessutom om att företag noterade på en marknadsplats skulle föredra en värderingsmetod som ger ett så högt resultat som möjligt. Ett byte av värderingsmetod skulle även kunna skapa stora fluktuationer i resultatet för företaget enligt en av respondenterna verksam inom hälsovård, vilket går emot syftet med försiktighetsprincipen.

Informationen som presenteras i redovisningen ska vara fullständig. En respondent påpekar att om man har stora kategorier av tillgångar där vissa lämpar sig för värdering till verkligt värde och andra till anskaffningsvärde, så kan det vara positivt att använda båda värderings-metoderna. Detta skulle kunna kopplas till att man vill skapa en så rättvisande bild av företaget som möjligt. Detta går i linje med Palea (2014) som menar att en redovisningsmetod inte utesluter den andra och inte nödvändigtvis bättre presenterar informationen.

5.1.3 Jämförbarhet

Jämförbarhet berör jämförbarheten mellan företag och jämförbarhet över tiden för ett och samma företag. För att jämföra företag krävs det att samma händelser och tillstånd redovisas på samma sätt av företagen.

I och med de subjektiva bedömningar som flera respondenter påtalar angående bestämmandet av verkligt värde är det troligt att detta även kan påverka jämförbarheten mellan företag, dock är jämförelse enklare för tillgångar med fungerande marknad såsom exempelvis fastigheter, vilket kan kopplas till graden av tillförlitlighet såsom Herrmann, Saudagaran och Thomas (2006) anser. Vilket kan vara svårt med just verkligt värde, där subjektiva bedömningar och osäkerheten förknippad med detta kan ingå. Om det å andra sidan berör jämförelse av ett företag över tiden, förutsatt att samma premisser gäller, bör inte subjektiviteten påverka jämförbarheten.

Enligt respondenten i energibranschen kan verkligt värde ge en exaktare bild då tillgången värderas per balans-dagen. Det innebär således att vid en jämförelse mellan två företag och dess tillgångar så kan det aktuella värdet underlätta jämförelsen. Vilket överensstämmer med vad som presenterats ovan.

En respondent nämner att värdering av fastigheter är relativt tydlig i sin metodik och därmed bör jämförbarheten här kunna anses vara hög, dock använder sig endast det företag som angett att de har förvaltningsfastigheter av värdering till verkligt värde. Två företag som angett att de innehar rörelsefastigheter använder sig av anskaffningsvärdemetoden på grund av simpliciteten

som det enligt dem bidrar med samt att värderingsmetoden har mindre påverkan på det redovisade resultatet. Därmed skulle man kunna anse att jämförbarheten inom förvaltningsfastigheter är hög på grund av samma värderingsmetodik och inom de branscher där en viss värderingsmetod är praxis stärks jämförbarheten, då all värdering inom redovisningen sker på samma premiss.

Vidare nämner ett flertal respondenter osäkerheten kring värdering till verkligt värde. Denna osäkerhet beror på två olika aspekter. Den första relaterar till den nivå av värderingsmetoden för verkligt värde, enligt IFRS 13, som finns tillgänglig för den materiella tillgången, då det enligt respondenter kan vara svårt att identifiera aktiva och inaktiva marknader för vissa tillgångs-typer, speciellt om de sällan eller aldrig säljs. Om det finns en aktiv marknad enligt nivå 1 kan ett marknadsvärdesperspektiv användas vid värderingen och stor jämförbarhet bör vara möjlig, medan jämförbarheten minskar när nivå 2 används vid inaktiva marknader. Problemet försvåras ytterligare om nivå 3 av värdering till verkligt värde används och subjektivitet då blandas in i värderingen. För det andra så kan det enligt respondenterna finnas incitament att skapa temporära effekter i redovisningen, exempelvis för att jämna ut resultatet över tid. Dessa osäkerheter kan påverka jämförbarheten och medför att mer subjektiva antaganden upptas i redovisningen.

5.1.4 Begriplighet

Begriplighet handlar om att redovisningen beskrivs och presenteras på ett tydligt sätt. Dock är begriplighet inte något som ska styra eller förenkla innehållet i redovisningen.

Den enkelhet som respondenter har kopplat till anskaffningsvärdemetoden bör troligen öka begripligheten av redovisningen, samt att den komplexitet och volatilitet som associeras med värdering till verkligt värde riskerar att försämra den. En respondent i skogsbranschen uttrycker att om de två värderingsmetoderna blandas i redovisningen kan informationen bli framställd mindre tydligt. Dock nämnde en respondent i fastighetsbranschen att anskaffningsvärdet i not form skulle öka begripligheten vid värdering till verkligt värde, då det ger ett ytterligare perspektiv. Vidare finns det som nämnts ovan praxis om val av värderingsmetod i vissa branscher, vilket bör finnas för att öka begripligheten. Kopplat till detta inkom ett förslag från en respondent inom omsorgsbranschen att för att öka tydligheten kan förändring i tillgångens redovisade värde redovisas i övrigt totalresultat i kombination med en schablonbaserad på generell procentuell förändring av marknadsvärdet på ett visst tillgångsslag, exempelvis på fastigheter. Därmed skulle en extern värderingsman inte behövas enligt respondenten och samtidigt skulle begripligheten öka.

5.2 Agentteorin

Agentteorin används till att försöka förklara aktörers beteende utifrån relationen mellan agent och principal. Teorin består av två perspektiv, där det ena är det opportunistiska perspektivet som försöker förklara företags-ledningens agerande efter ett kontrakt ingåtts och det andra är effektivitetsperspektivet förklarar hur kontraktet kan utformas för att minimera framtida agentkostnader. Flera av respondenterna i våra intervjuer uttrycker att de inte anser att fördelarna förknippade med värdering till verkligt värde överväger de ökade kostnaderna, vilket indikerar på ett opportunistiskt beteende.

En respondent verksam inom tillverkningsindustrin menar att värdering till verkligt värde leder till ökade kostnader men samtidigt påpekar respondenten att det skulle leda till bättre intern, operativ uppföljning med metoden. Därmed kan det ur ett opportunistiskt perspektiv argumenteras att anskaffningsvärdemetoden därmed används för att den är enklare, och att det därmed finns incitament för ledningen att använda anskaffningsvärdemetoden före värdering till verkligt värde. En respondent verksam inom tillverkningsindustrin påpekar dock att värdering till verkligt värde kan leda till ett förväntnings-gap där intressenter överskattar ett företags förmåga att identifiera marknads-värde för materiella anläggningstillgångar, medan en respondent i mjukvarubranschen menar att de värden de har i materiella anläggningstillgångar är så små att de inte funnit någon anledning att fundera över värderingsmetod, där båda indikerar att valet av värderingsmetod möjligtvis inte är ett opportunistiskt beteende från företagsledningens sida utan endast att den enklaste metoden väljs. Den respondent verksam i fastighetsbranschen menar dock att det är praxis inom branschen att använda värdering till verkligt värde vid värdering av fastigheter och att anskaffningsvärdemetoden absolut inte ger en rättvisande bild. Trots detta anger respondenterna i tillverkningsindustrin och omsorgsbranschen att deras företag använder sig av anskaffningsvärdemetoden vid värdering av dess rörelsefastigheter, då respondenten associerar värdering till verkligt värde med ökad arbetsbörda, svårighet att precisera marknadsvärde samt risk för förväntningsgap. Vidare påpekar respondenterna även att värdering till verkligt värde skapar skillnad mellan redovisat och skattemässigt värde, vilket respondenten verksam inom branschen för installationsprodukter anser negativt. Dessvärre så kan inget i studie kopplas till effektivitetsperspektivet, en potentiell förklaring skulle kunna vara att de villkor som finns i avtalen ses som givna i respondenternas yrkesroll.

Positiv redovisningsteorin, som är en del av agentteorin, tar ansats i att försöka förklara de redovisningsval som företag väljer och även förutspå framtida redovisningsval. Dessa antaganden bygger till viss del på de tre olika hypoteserna; storlekshypotesen, bonushypotesen och skuldsättningshypotesen. Svaren i de utförda intervjuerna är inte tillräckligt utförliga för att undersöka dessa tre hypoteser till fullo men ansågs tillräckliga för att tolka om de tendenser som hypoteserna förutspår kunde ligga bakom fattade beslut angående val av värderingsmetod i redovisningen. Två respondenter uttryckte att noterade bolag står till svars för en väldigt stor skara aktieägare och därför strävar efter att så högt redovisat resultat som möjligt. Detta skulle kunna indikera att storlekshypotesen kan förkastas för noterade bolag. En respondent verksam inom fastighetsbranschen påpekade dock att situationen skulle kunna se annorlunda ut när det kommer till familjeägda koncerner, eftersom ägarna då är detsamma som ledningen. En respondent inom utbildningsbranschen påpekar att den alternativa regleringen gällande goodwill kan locka företagsledningar att allokera övervärde dit istället för till materiella anläggningstillgångar. Detta skulle enligt bonushypotesen leda till att det finns incitament för val av värderingsmetod för att redovisa ett så bra resultat så möjligt, knutet till de nyckeltal som påverkar bonusar. Samtidigt går en sådan allokering i linje med skuldsättningshypotesen. Vidare påpekar en respondent verksam i branschen för installationsprodukter att de flesta noterade företag föredrar högre resultat till följd av sin huvudsakliga finansieringsform som är aktieägare. En respondent verksam inom energi-branschen ansåg att anskaffningsvärdemetoden kan ha en negativ påverkan på företags soliditet och därmed företagets skuldsättningsgrad. Anledningen till varför de ansåg detta grundade sig dock i att de ansåg att värdering enligt anskaffningsvärdemetoden underskattade tillgångars värde till skillnad från värdering till verkligt värde, vilket går emot skuldsättningshypotesen.

5.3 Kostnad mot nytta

Enligt tidigare studie av Jung et al (2013) anses kostnader förknippade med att använda verkligt värde vara största anledningen till att metoden inte används i högre utsträckning i praktiken. Watts och Zimmerman (1978) visar på att byte av värderingsmetod leda till högre revisionskostnader. Å andra sidan visar Goncharov, Riedl och Sellhorn (2012) att kostnader kan bli lägre med verkligt värde men att kostnader för att fastställa värdet på tillgångar tillhörande nivå 2 och 3 av modellen för värdering till verkligt värde generellt är högre än för nivå 1.

I enighet med Goncharov, Riedl och Sellhorn (2012) menar fyra respondenter att det för vissa materiella anläggningstillgångar kan det bli både kostsamt och tidskrävande att fastställa ett

verkligt värde, ifall tillgångarna saknar en aktiv marknad. Vidare kan den volatilitet som en del respondenter associerar med verkligt värde innebära att det administrativa arbetet blir mer tidskrävande och att processen för att ta fram kontinuerliga data mer komplex, vilket leder till ökade kostnader. Detta stämmer överens med Saemanns (1999) slutsats om att nuvarande reglering kring värdering till verkligt värde inkorporerar volatilitet i de finansiella rapporterna. En respondent verksam inom installationsbranschen menar att den eventuella skillnaden i värdering mellan värderingsmetoderna inte skulle bli särskilt stor och därför inte ser tillräcklig nytta i förhållande till den ökning i kostnader och administrativt arbete som tillkommer vid byte av värderingsmetod. Vidare anser en annan respondent att det vid val av värderingsmetod i grund och botten är vilken tillåten metod som är minst komplicerad eller kostsam som används i praktiken. Detta går i linje med Artsberg (2005) och föreställningsramen som säger att det arbetet som läggs ner för att få fram fullständig information inte ska överskrida nyttan av den.

5.4 Sammanfattning av analys

Utifrån ett värderingsperspektiv så framstår marknadsvärde som ett viktigt attribut. Alla begreppen inom IASB:s föreställningsram påverkas av om det finns en aktiv marknad eller inte. Finns en aktiv marknad stärks alla fyra begrepp och den information som presenteras framstår säkrare, medan det vid en avsaknad av en aktiv marknad uppkommer osäkerheter både på grund av komplexitet och subjektivitet. Vidare minskar kostnaderna av värdering om det finns en aktiv marknad, då det är väldigt enkelt att inhämta tillgångens värde direkt från marknaden. Med en fungerande marknad skulle det så kallade opportunistiska perspektivet i agentteorin avta då subjektiviteten minskar. I och med att komplexiteten ökar utan en aktiv marknad ökar även subjektiviteten i värderingen, vilket flera uppfattar som ett problem i dagsläget med att värdera till verkligt värde utan just en aktiv marknad. Neutraliteten i redovisning är något som återspeglas i graden av subjektivitet som tas med i redovisningen. Flertalet respondenter ansåg att neutraliteten påverkades negativt av subjektiva bedömningar som tog med i värdering till verkligt värde och även komplexiteten togs upp som något vilket bidrog till att hota neutraliteten i redovisningen.

6. Resultat och slutsatser

I följande kapitel presenteras resultatet av analysen och de slutsatser som har dragits i uppsatsen.

6.1 Resultat

Endast företaget med förvaltningsfastigheter finner att värdering till verkligt värde ger tydligt högre väsentlighet, medan de övriga belyser att anskaffningsvärdemetodens simplicitet och sammanfallenhet med verkligt värde vid anskaffningstidpunkten kan stärka väsentligheten. Enligt flera respondenter påverkas relevansen olika av valet av värderingsmetod beroende på vilken typ av materiell anläggningstillgång som redovisas. Värdering till marknadspris, om en aktiv marknad och etablerad metodik finns tillgänglig, kan antas öka återkopplingsvärdet av informationen, men samtidigt kan volatilitet på marknaden minska återkopplingsvärdet och leda till en missvisande värdering. Angående det förutsägbara värde informationen kan besitta leder volatiliteten även här till problem och även om anskaffningsvärdemetoden inte anses relevant efter det initiala redovisningstillfället, så kan det ändå innehålla värde för externa analytiker.

Vid tillfällen där fortlevnadsprincipen kan anses vara ifrågasatt, till exempel vid likvidation eller konkurs kan verkligt värde anses mer relevant än anskaffningsvärdemetoden.

Tillförlitligheten menar flera respondenter blir lidande vid användandet av verkligt värde om en aktiv marknadsplats inte existerar, detta eftersom subjektiva bedömningar och antaganden kommer in i bilden. Å andra sidan bidrar en aktiv marknadsplats till att tillförlitligheten i redovisningen ökar när en sådan existerar. Tillförlitlighet inom redovisning bygger på att redovisningen ska vara neutral, något som flera respondenter anser kan äventyras om ledningen i ett företag får möjligheten att använda subjektiva bedömningar. Även den svenska kopplingen mellan redovisning och beskattning kan påverka företagsledningens val av värderingsmetod och därmed ytterligare äventyra neutraliteten. För att försöka stärka tillförlitligheten i redovisning används försiktighetsprincipen, vilket enligt flera respondenter äventyras på grund av att komplexiteten kan vara väldigt hög vid värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar. En annan aspekt av tillförlitligheten i redovisning är att informationen ska vara fullständig. En respondent påpekar att om man har olika kategorier tillgångar, där olika värderingsmetoder lämpar sig bäst för att ge en så rättvisande bild som möjligt, är detta något som skulle öka fullständigheten i redovisningen.

Kopplat till jämförbarhet visar studien att värderingar till verkligt värde kan skada jämförbarheten om värderingen är förknippad med subjektiva bedömningar, vilka korrelerar

negativt med aktiviteten på marknaden. Dock kan verkligt värde ge en mer exakt bild per balans-dagen. Det innebär att ett aktuellt marknadsvärde kan underlätta jämförelsen mellan två företag och dess tillgångar. Osäkerheten kring värdering till verkligt värde nämns som en faktor som kan påverka jämförbarheten och dessutom kan det finnas incitament att skapa temporära effekter i redovisningen. Dessa osäkerheter kan påverka jämförbarheten, då fler subjektiva beslut upptas i redovisningen.

Begripligheten har fått en delad uppfattning där en del av företagen upplever att verkligt värde bidrar med komplexitet och volatiliteten som försämrar redovisningens begriplighet, samtidigt som befintligheten av upparbetade värderingsmodeller till verkligt värde inom vissa branscher bidrar till ökad begriplighet.

Trots att flertalet praktiker som deltagit i studien anser att verkligt värde är mer applicerbart på fastigheter, använder endast företaget med förvaltningsfastigheter värdering till verkligt värde. Av de tre respondenter som har fastigheter använder de två som har rörelsefastigheter sig av anskaffningsvärdemetoden. Anledningen till detta beskriver företagen vara simpliciteten som anskaffningsvärdemetoden bidrar med jämfört med värdering till verkligt värde, vilket anses av oss vara en av huvudledningarna till varför företag väljer att inte redovisa sina materiella anläggningstillgångar till verkligt värde. På grund av komplexiteten och det extra administrativa arbetet, både i tidsåtgång och kostnad, som krävs för att fastställa det verkliga värdet anser en majoritet av företagen att kostnaderna överväger de uppleva fördelarna. Detta resonemang går som påpekat i linje med det opportunistiska perspektivet.

Enligt studien väljer de flesta noterade bolag att redovisa ett så högt resultat som möjligt, då företaget står till svars för en stor skara ägare, medan familjeägda koncerner kan ha andra incitament. I stort går detta emot de statistiska bevis som Watts och Zimmerman (1978) kommer fram till i sin studie och även vad positiv redovisningsteori ämnar förklara. Som beskrivit ovan använder två företag anskaffningsvärdemetoden för värdering av fastigheter och endast ett företag värderar till verkligt värde, vilket även anser att anskaffningsvärdemetoden ger ett för lågt redovisat värde, vilket påverkar företagets soliditet negativt. Ett annat företag angav att de ansåg det finnas incitament att allokera övervärde till goodwill vid värdering till verkligt värde för att undvika avskrivning. Ovanstående sammanfaller med vad positiv redovisningsteori förespråkar, där företag försöker förbättra sitt resultat, vilket tidigare forskning funnit påverkar valet av värderingsmetod.

För att öka användandet av verkligt värde föreslår två respondenter att antingen schabloner eller procentsatser som speglar prisförändringar inom ett visst tillgångsslag som företagen sedan kan applicera på sina tillgångar. På så vis kan företagen slippa komplexiteten att hitta rätt marknadspris och kontinuerligt finna aktuella priser och dessutom inte behöva anlita en extern värderingsman. Kopplat till detta för att öka tydligheten är ett förslag från en respondent som innefattar att förändring i tillgångens värde kan redovisas i övrigt totalresultat i kombination med en generell procentsats för förändringar i marknadsvärdet (på tex fastighetsmarknaden).

6.2 Slutsats

Syftet var att utreda varför det finns en diskrepans mellan teoretisk uppfattning och vad praktiker anser problematiskt angående användningen av verkligt värde och dess egenskaper. Mot detta syfte ställdes följande frågeställning:

Vilka åsikter har praktiker angående applicering av verkligt värde vid värdering av materiella anläggningstillgångar?

Baserat på resultatet av genomförd undersökning dras slutsatsen att värdering till verkligt värde av materiella tillgångar exklusive förvaltningsfastigheter leder till ökad komplexitet, administration samt kostnader som inte överväger den upplevda nyttan som värdering till verkligt värde ger.

Utifrån det teoretiska perspektiv som växt fram genom att studera tidigare forskning inom området, presenterades en väldigt positiv bild av värdering till verkligt värde av materiella anläggningstillgångar, medan den studie som genomförts genom att intervjua praktiker visar på en mycket mer komplicerad och nyanserad bild. För att värdering till verkligt värde ska framstå som det bättre alternativet krävs en aktiv marknad, av inte bara nya tillgångar utan även begagnade, och att det finns en gemensam accepterad metodik för att beräkna marknads-värdet. Avsaknaden av aktiva marknader för många typer av materiella anläggningstillgångar bidrar till ökad komplexitet och subjektivitet, vilket i sin tur bidrar till att värdering till verkligt värde uppfattas som en mer osäker metod än anskaffningsvärdesmetoden. Det framgår även att de problem som val av värderingsmetod möter är att om relevansen sökes stärkas måste detta ske på bekostnad av åtminstone tillförlitligheten genom att subjektiva värderingar inkorporeras i värderingsmodellen. Om tillförlitligheten istället sökes ökas blir processen att få fram ett verkligt värde mer komplext och tidskrävande och väsentligheten riskeras att minskas till sådan grad att all relevans i informationen går förlorad.

7. Diskussion

I detta kapitel förs diskussion om studiens måluppfyllnad samt reflektioner kring eventuella brister. Kapitlet avslutas med studiens bidrag inom forskningsområdet samt förslag på fortsatt forskning.

För att öka användandet av verkligt värde instämmer vi tillsammans med två av respondenterna att användandet kan öka med någon form av upparbetad schablon som reflekterar prisutvecklingen inom olika tillgångsslag. Denna schablon, som representerar prisutvecklingen av ett tillgångsslag på marknaden skulle företagen kunna applicera på tillgångar inom tillgångsslaget. På så vis försvinner mycket av arbetet som krävs för att säkerställa det verkliga värdet, vilket var en av de främst upplevda anledningarna till varför bolag väljer att inte redovisa till verkligt värde.

Vidare framstår frekvensen av omvärderingar, som framkom i studien och enligt omvärderingsmetoden i IAS 16 Materiella anläggningstillgångar, att värdering ska hållas så aktuell att den alltid överensstämmer med vad en tillgång skulle värderats till verkligt värde vid periodens slut. En högre omvärderingsfrekvens leder till ökad administration och kostnader, vilket i sin tur leder till att färre företag väljer att tillämpa värderingsmetoden. Vidare är det anmärkningsvärt att så många respondenter påpekar att beskattningen påverkar valet av värderingsmetod. Detta till trots av att koncernredovisningen teoretiskt sett är helt frikopplad från redovisning i den juridiska personen och beskattning. Ändå söks överens-stämmelse mellan de båda redovisningarna för att minska arbetsbördan.

Baserat på den låga användning av redovisning till verkligt värde kan man fundera på varför det är en valbar värderingsmetod för materiella anläggningstillgångar. I studien framkommer det att företag anser att värderingsmetoden medför större ökning i kostnad än vad ökningen i nytta är värd. Om de teoretiska fördelarna kan appliceras i verkligheten och användarna anser att denna applicering gör en relevant skillnad i informationskvaliteten samt värderar denna skillnad högre än företagen, så borde företag informeras om hur och varför så är fallet för att försöka påverka deras val av värderingsmetod. Det kan ge en mer rättvisande bild och påverkas mindre av den kostnadsskillnad valet medför.

En tydlig tendens som framkommer i teori, tidigare forskning samt föreliggande studie är att det finns en negativ korrelation mellan relevans och tillförlitlighet. I nästan alla fall medförde förändring av eller i värderingsmetoderna att om den ena egenskapen ökades, så minskade den andra. Det enda tillfälle studien finner där de två egenskaperna korrelerade positivt med

varandra var när värdering till verkligt värde användes och det fanns en etablerad och erkänd metodik för värdering samt en aktiv marknad för tillgången.

7.1 Forskningskritik

En mer generell applicerbarhet hade kunnat nås om fler svar inkommit, då endast 12 av de tillfrågade företaget inkom, medan 25 svarade att de inte använde sig av värdering till verkligt värde och att de därför avböjde att medverka i studien. Dessutom är det möjligt att det relativt slumpmässiga urvalet kan försvaga studiens slutsatser, då det riskerar skev fördelning mellan branscherna och täckning därutav. Trots att många branscher representeras av studiens respondenter, så finns det inte tillräckligt representation inom branscherna för att ge en korrekt helhetsbild. Vidare visar de respondenter som avböjde att svara på en okunskap angående värderingsmetoden, vilket som sagt ovan borde bearbetas. Slutligen, har respondenterna på företagen haft olika positioner, om respondenterna hade haft samma position inom företagen hade möjligtvis resultatet kunnat bli annorlunda.

7.2 Studiens teoretiska och praktiska bidrag

Den genomförda undersökningen skiljer sig från tidigare forskning och bidrar till forskningen ur såväl ett praktiskt och teoretiskt perspektiv. Ur ett teoretiskt perspektiv har vi breddat forskning i och med fokus på enbart materiella anläggningstillgångar enligt IAS 16 och inte endast för förvaltningsfastigheter, IAS 40 Förvaltningsfastigheter. För det andra har detta ett praktiskt bidrag då uppsatsen enbart lagt fokus på den praktiska tillämpningen hos företag. Uppsatsens teoretiska bidrag i och med forskningsansatsen kan bidra till att öka användandet i framtiden genom att normgivare såsom IASB tar lärdomar av vad som anses vara problematiskt med metoden utifrån praktikers perspektiv och därmed försöka finna alternativ reglering för att öka användandet. Vidare har ansatsen att enbart rikta in sig på praktiker kunnat bidra till att belysa för och nackdelar med att använda verkligt värde ur ett praktiskt perspektiv.

7.3 Fortsatt forskning

Vidare forskning utifrån liknande metod som denna kan nyansera problematiken ytterligare. Dessutom hade studier rörande den eventuella nyttan som verkligt värde ger i förhållande till kostnaden varit intressant och att undersöka om den bild som flera intervjuobjekt presenterar är generaliserbar. Exempelvis hade det varit intressant att studera hur stor kostnadsskillnad det finns vid framställningen av redovisningen efter de två värderingsmetoderna och hur denna kostnadsskillnad korrelerat med upplevda för- och nackdelar hos användarna.

Diskrepans mellan teoretiska utsikter och verklighetens applikation av verkligt värde

Dessutom hade det varit intressant att utföra intervjuer utifrån andra perspektiv, såsom med professorer eller revisorer, för att se hur deras uppfattning skiljer sig från praktiker och om det finns några områden av överenskommelse.

Referenslista

- Artsberg, K. (2005). Redovisningsteori, -policy och -praxis. Malmö: Liber ekonomi.
- Barlev, B. och Haddad, J. (2007). Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(3), pp.493-509.
- Bokföringsnämnden. (2018). BFN:s K-regelverk inklusive vägledningen. Bokföringsnämnden, Sverige. Tillgänglig online: <https://www.srfredovisning.se/bokforingsnamndens-k-regelverk/> [Hämtad: 2018-05-25]
- Brînză, D. & Bengescu, M. (2016). Accounting based on the historical cost versus accounting based on the fair value. *Agricultural Management*, 18(2), pp.145-150.
- Bryman, A. och Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3rd ed. Johanneshov: MTM.
- Cairns, D. (2006), The Use of Fair Value in IFRS. *Accounting in Europe*. 2006, Vol. 3, p5-22.
- Christensen, H. & Nikolaev, V. (2013). Does fair value accounting for non-financial assets pass the market test?. *Review of Accounting Studies*, 18(3), pp.734-775.
- Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial accounting theory*. 2nd ed. London: McGraw-Hill Education.
- Goncharov, I., Riedl, E. & Sellhorn, T. (2012). Fair Value and Audit Fees. *Review of Accounting Studies*, 19(1), pp.210-241.
- Herrmann, D. Saudagaran, S. & Thomas, W. (2006), The quality of fair value measures for property, plant, and equipment, *Accounting Forum*, Volume 30, Issue 1, March 2006, Pages 43-59.
- Hlaing, K. & Pourjalali, H. (2011). Economic Reasons for Reporting Property, Plant, and Equipment at Fair Market Value by Foreign Cross-Listed Firms in the United States. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 27(4), pp.557-576.
- FAR. (2017). *IFRS-volymer 2017*. Stockholm: FAR akademi.
- International Accounting Standards Board. (2001). IASB:s Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter. Tillgänglig online: <https://www.faronline.se/Dokument/I/IASBFORESTALLNINGSRAM/> [Hämtad: 4 Maj 2018]
- Jung, B., Pourjalali, H., Wen, E. & Daniel, S. (2013). The association between firm characteristics and CFO's opinions on the fair value option for non-financial assets. *Advances in Accounting*, 29(2), pp.255-266.
- Kjaer, H. (2008). Verkligt värde fungerar inte i konjunkturedgång. *Balans*, nr 6-7.
- Marton, J. (2008). Nyttan av verkligt värde i redovisningen. *Balans*, nr 6-7.
- Nijam, H. (2018). Motives for Reporting Fixed Assets at Revalued Amount: Evidence from a Developing Economy. *Global Business Review*, 19(3), pp.604-622.
- Palea, V. (2013). *Fair Value Accounting and its Usefulness to Financial Statement Users*. *Journal of Financial Reporting & Accounting* (Emerald Group Publishing Limited), 12(2), pp.102-116.

Saemann, G. (1999). An Examination of Comment Letters Filed in the U.S. Financial Accounting Standard-Setting Process by Institutional Interest Groups. *Abacus*, 35(1), pp.1-28.

Skärvad, P. and Lundahl, U. (2016). *Utredningsmetodik*. 4th ed. Lund: Studentlitteratur.

Smith, D., Brännström, D. & Jansson, A. (2015). *Redovisningens språk*. 4th ed. Lund: Studentlitteratur.

Watts, R. & Zimmerman, J. (1978). Towards a Positive Theory of the Determination of Accounting Standards. *Accounting Review*, 53(1), pp.112-134.

Bilaga 1: Frågor

Använder ni er av verkligt värde genom omvärderingsmetoden vid redovisning av materiella anläggningstillgångar och i så fall i vilken utsträckning?

Svar:

Anser ni att det finns några för- och/eller nackdelar med användning av verkligt värde för materiella anläggningstillgångar?

Svar:

Verkligt värde materiella anläggningstillgångar kan anses ge bättre relevans och jämförbarhet mellan tillgångar. Trots detta används verkligt värde i relativt liten utsträckning. Vad anser ni detta kan bero på?

Svar:

Om ni som koncern använder er av omvärderingsmetoden vid redovisning av materiella anläggningstillgång, upplever ni några hinder vid övergång till eller upprätthållande av verkligt värde?

Svar:

Kan ni tänka er någon ändring angående beräkning eller applicering av verkligt värde för materiella anläggningstillgångar som hade underlättat och möjligtvis ökat användningen?

Svar:

En del förespråkar att en kombination av anskaffningsvärde och verkligt värde används för materiella anläggningstillgångar leder till en mer rättvisande bild, har ni någon tanke eller kommentar på detta?

Svar:

Verkligt värde beräknas enligt ett av tre hierarkiska steg. Först används pris från en aktiv marknad av identiska tillgångar, om det inte går används priset från en inaktiv marknad eller priset från en aktiv marknad av liknande men inte identiska tillgångar och sist en uppskattning baserad på för utomstående icke observerbar data för tillgången. Beräkning enligt det sista steget är unikt för varje företag och svårt att verifiera. Trots att liknande metod används vid beräkning av restvärde anser kritiker av verkligt värde att denna osäkerhet är ett stort problem. Vilken är er åsikt angående ovanstående?

Svar:

Val av värderingsmetod av materiella anläggningstillgångar kan påverka resultaträkningen. Anser ni att det skulle finns några incitament till det?

Svar:

Har ni några ytterligare tankar eller åsikter angående det aktuella ämnet får ni gärna uttrycka det här:

Skulle ni vara intresserade att få ta del av uppsatsen när studien är klar?

Svar:

Bilaga 2: Intervjuobjekt

Identitet	Bransch	Storlek	Respondents roll
Alfa	Installationsprodukter	Omsättning: >20 Mdkr Medelantal anställda: ca 5 000	Head of Group Finance
Beta	Utbildning	Omsättning: 10–20 Mdkr Medelantal anställda: ca 10 000	Koncernredovisningsansvarig
Gamma	Livsmedel	Omsättning: >20 Mdkr Medelantal anställda: ca 10 000	Koncernekonomichef
Delta	Fastigheter	Omsättning: <1 Mdkr Medelantal anställda: under 100	CFO
Epsilon	Fordonsindustrin	Omsättning: 1–5 Mdkr Medelantal anställda: ca 2 000	CFO
Zêta	Mjukvara	Omsättning: <1 Mdkr Medelantal anställda: ca 500	Accounting Manager
Êta	Klädhandel	Omsättning: 1–5 Mdkr Medelantal anställda: ca 1000	CFO
Thêta	Skogsbruk	Omsättning: 10–20 Mdkr Medelantal anställda: Ca 3 000	Finance Avdelning
Iota	Tillverkningsindustri	Omsättning: 10–20 Mdkr Medelantal anställda: 1568	Financial controller
Kappa	Energi	Omsättning: 1–5 Mdkr Medelantal anställda: under 100	Redovisningschef
Lambda	Klädhandel	Omsättning: 1–5 Mdkr Medelantal anställda: ca 1 000	Ekonomichef
Mu	Omsorg	Omsättning: 5–10 Mdkr Medelantal anställda: ca 15 000	Koncerncontroller